

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKÝM KATOLICKÝM
ŽENÁM A DÍVKÁM V AMERICE.

ROČ. (VOL.) XXVIII. 31. SRPNA (AUG.) 1935.

ČÍSLO (NO.) 788.

Adresa: "ČESKÁ ŽENA", 1611 South 11th St. ST. LOUIS. MO.

Česká Žena

Published Weekly
Devoted to the interest of Czechoslovak
Catholic Women in America.
... Published by the ...

BOHEMIAN LITERARY SOCIETY
of St. Louis, Mo.

— Předplatné: —

Pro Spojené Státy \$2.75
Do Evropy a Kanady \$3.25
a v St. Louis, Mo., poštou.....

Adresa: — Address:

"ČESKÁ ŽENA"

1611 South 11th St. St. Louis, Mo.

- 25.—Neděle—Ludvik; Poncian.
26.—Pondělí—Zefirin; Menna.
27.—Úterý—Josef Kalasanský.
28.—Středa—Augustin; Adelina.
29.—Čtvrtek—Stětí sv. Jana Křtitele.
30.—Pátek—Růžena Limanská.
31.—Sobota—Rajmund; Ammia.

Rada Californianky.

Paní Louis P. Freck, Sonoma, Cal., píše: "Po týden neb více můj manžel měl kruté bolesti v týle. Přiložila jsem Dra. Petra Léčivý Olej Liniment a po pouhém jednom přiložení cítil značnou úlevu. Po použití jej pouze dvakrát více, bolest úplně zmizela. Tento Léčivý Olej Liniment činí zázraky. — Používala jsem Dra. Petra Hoboko po jeden a půl roku; mohu říci, že to jest nejlepší prostředek k pravidlování střev, jaký jsem kdy užívala a užívala jsem jich dosti. Nebudeme nikdy bez Vašich léčivých prostředků v našem domě." Tyto dobrou-vyzkoušené léčivé prostředky Dra. Petra Hoboko a Dra. Petra Léčivý Olej Liniment byly užívány s výbornými výsledky miliony trpících lidí. Nemohou býti nalezeny v lékárnách. Jsou dodávány pouze místními jednatelem, stanovenými Dr. Peter Fahrney and Sons Co., 2501 Washington Blvd., Chicago, Ill.

Čtíte a rozšiřujete Českou Ženu.

Zastavte návyk pití

Dejte mu bezchutný CRAVEX tajně.

Pouze přidejte špetku prášku CRAVEX do jeho kávy, čaje, likéru neb tekutého pokrmu. Nebude o tom vědět — jest bez příchuti, a postupně jeho nemírná chuť na whisky, jalovecovou nebo víno by měla zmizet. CRAVEX jest bezpečný a neškodný. Spokojenost se vrátila do mnoha domovů, — proč ne do Vašeho? Zasláno poštou vyplacené, v jednoduchém obalu za \$1. CRAVEX CO., Dept. CZ-3, P. O. Box 122, West Los Angeles, Cal.

Podezřelá odpověď. "Tak, jak se ti daří v tom novém stavu manželském?" — "Děkuji za o-

Víte, že od větrů v žaludku rychle pomáhá Nonat?

Tak často sdělují lidé při její objednávce. — Pí. Brabcová, Spooner, Wis., již před 20 roky napsala: Moje zemřelá matka moc trpěla na větry. Kdyby bývala měla Nonat, ta by jí byla pomohla. — Proto kdo podobně trpíte, neotálejte použít Nonat k odstranění větrů a uzdravení žaludku. Náplast se ponechá na místě dokud drží.

Pravá masť je s touto Trade Mark:

Cena Nonat jest 50c a \$1, poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka nebo jednatele, ale nic jiného neberte. — Pište přímo na naši adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.
P. O. Box 285. Altadena, California
V Chicagu u p. Nanák, 1724 W. 18th Pl.
V Cleveland, O. u p. F. Krobůsek, 12718
Holborn Ave.

Zlatá Žíla

Zbavte se útrap a strastí jež toto zákeřné zlo způsobuje, používáním HEMROCOLU, jenž svou utišující a bojesí působivostí má za účel, aby bolesti a nepříjemné pocity neodkladně zastavil a další vývin zlaté žíly znemožnil. — Proč trpíte když jest Vám umožněno používání tohoto vyzkoušeného prostředku v soukromí doma, bez nepříjemností, ztráty času a velkých výloh? — Objednejte si HEMROCOL prostřednictvím vašeho lékárníka, anebo zašlete 65c přímo nám, pro trubici HEMROCOLU, a cínovým příkládačem a obdržíte vše s podrobným návodem k používání obratem pošty.

ZDARMA! V tom případě že byste si přál jež předem zkusit, napište nám a zašleme Vám HEMROCOL bezplatně na zkoušku. Pište na: Manford Co., 3906 Laclede (Dept. 57), St. Louis, Mo.

LUČNÍ THE

pro všechny vnitřní bolesti, nastuzení a flu. 50c balíček vyplacené.

J. L. Irwinsky, Banner, Okla.

ptání, tak to živobytí "protloukáme".

Nedorozumění. Muž se zavázanou hlavou přišel do kanceláře záchranné stanice. Úředník zapisuje a táže se: "Jste ženat?" "Ne, byl jsem přejat elektrikou."

ZBAVTE SE BOLESTI NOHOU!

Ať jsou to zanícené kotníky, spletené žíly, boláky, otevřené rány, Dr. A. J. Novákové

HOJIVÁ MAST KORUNA

bezpečně a rychle pomůže. Na kuří oka, kotníkové a jiné mozoly, otlačeniny na chodidle, moje náplasti

NO-CORN PLASTER

všech muk vás zbaví. Užívám obojí ve své praxi již 30 let a poradím Vám dobře. — Velká krabice Koruny 75c, menší 50c. Soubor 6 náplastí na kuří oka, "bunions" nebo na chodidla s velkou krabicí Koruny vyplacené poštou \$1.00.

DR. ANNA J. NOVÁK

chiropraktistka

3955 W. 26th St. Chicago, Ill.

Pravá česká povídla

švestková,
ananasová,
malinová a
meruňková
Prune,
Pineapple,
Raspberry and
Apricot (jams.)

PRO ČESKÉ HOSPODYŇKY NA VENKOVĚ

zasíláme po celých Spoj. Státech za ceny mírné.

Jediná česká firma zasílající povídla a zavařeniny.

Pište si o cenník.

KOŘÍNEK'S BAKERS' SUPPLY COMPANY,

4830 W. 25th St. Cicero, Illinois
Ryze česká firma.

300 MŠÍ SVATÝCH ROČNĚ

pro členství za živá i po smrti v Mešním Svazu, ve prospěch Afrických Misí! Jednou pro vždy příspěvek dvacet pět centů (nikdy není třeba obnovovat.)

Také zemřelí mohou být zapsáni.

ST. PETER CLAVER SODALITY FOR THE AFRICAN MISSIONS
3624 W. Pine Blvd. St. Louis, Mo.

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKOSLOVENSKÝM ŽENÁM A DÍVKÁM
V AMERICE

Adresa: "Česká Žena", 1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

Entered as 2nd Class Matter Oct. 2, 1908, at the P. O. at St. Louis, Mo., under the Act of March 3, 1879

ROČ. (VOL.) XXVIII. ST. LOUIS, MO., 31. SRPNA (AUG.) 1935.

ČÍSLO (NO.) 788.

FR. JEMELKA:

O praktické obnově náboženského života žen.

(Dokončení.)

b) Ve své soucitné lásce pravil kdysi Spasitel: "Pojd'tež ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já Vás občerstvím" (Mat. 11. 28). Tato Jeho láska dosud nezemřela. Hlasem zvonů opakuje eucharistický Pán denně, ale zvláště slavnostně každou neděli a svátek, své pozvání na mši sv. Jak na ně jinak může odpovědět v zájmu svého duchovního života katolická žena, nežli slovy Žalmisty Páně: "Zaradovala jsem se, když mně bylo řečeno, do domu Božího půjdu-me." Má přece tolik toho říci svému Spasiteli, až poklekne před Jeho oltářem. Za sebe i za všechny svoje. Od Něho nepůjde domů s prázdnou. A čím více pozná katolická žena sladkost ovoce nejsv. Oběti opakovaně denně na našich oltářích, tím častěji a radostněji bude tam pospíchat a přivádět i své nejdražší. Jest ještě tolik volného místa před obětními oltáři našich chrámů, katolické ženy, nemáte čestnější služby než přijímat a vyřizovat pozvání nejvyššího Pána k Jeho milostiplné návštěvě.

c) Více však, nežli jakékoliv břemeno práce a starostí, tíží duši člověka vědomí viny. Křesťanská terminologie mluví tu o hříchu a zná i takové hříchy, které usmrcují nadpřirozený život duše. Život nový může jí dát jedině svátostná milost. Jaké tu široké pole dosud leží ladem k posvěcení duše ženy! Dokud

budou v naší vlasti ještě farnosti, kde snad kromě velikonoční doby—prach pokrývá zpovědnice a ke stolu Páně v obyčejné neděle a všední dny nikdo—ani zbožná žena nebo dívka—nepokleká, dotud nemůžeme mluvit o náboženské obrodě u nás.

Zpovědnice a nejsv. Eucharistie jsou spolehlivým barometrem náboženského života. Ale též nejúčinnějším prostředkem náboženského obrození ženy.

Její život domácí, rodinný i osamělý—vyžaduje od ní stálé o b ě t a v o s t i, neumdlévajícího mravního heroismu. Hodná žena nehledá splnění svých osobních přání, choutek a nálad, nýbrž jde za svou povinností i za cenu sebezáporu a denního odříkání, jejím štěstím je činit št'astnou svoji rodinu. A kde najde dosti síly a vroucího nadšení k takové obětavosti, kde útěchy ve svých křížích, kde záchrany před malomyslností? Ten, který chce být pokrmem její duše ve svatém přijímání, bude mluvit k jejímu srdci: "Bud' statečná, má dcero! Bud' hodna svého Mistra! Ukaž světu sílu sv. přijímání!" Z toho zdroje, z něhož pily mučednice hrdinství k bolestné smrti, bude pít i katolická žena posilu a vtrvalost k životu vpravdě náboženskému. Tajemství eucharistické, v němž věřící žena vidí pod rouškou nepatrné způsoby chleba Boží vznešenost a pod pozemskou clonou nesmírnost věčného Boha, dá jejím zrakům sílu víry,

aby viděla i ve svém manželství posvěceném před svatostánkem živý obraz Kristova spojení s Církví, a ve svých pokřtěných dětech dítky Boží, bratry a sestry Ježíšovy a stánky Ducha sv. Dá jí očima Spasitelovýmá se dívat na nemoc, bídu, kříže, opuštěnost, nevděk a smrt. A když jako katolická matka k témuž stolu Božímu bude přiklekat se svým mužem a dětmi, kde je mocnější pouto rodinné lásky a jednoty, nežli svátostný Ježíš, který je v Sobě spojil? A odpovědný úkol dobré výchovy dětí, jež znamená náboženskou obrodu v novém pokolení?

Sv. Maria Magdalena z Pazzis tulívala se jako malé dítě co nejúžeji ku své mamince, kdykoliv ji vítala domů od sv. přijímání. "Maminko," prosívala s dětskou upřímností a neodbytností, "maminko, nech mě dnes zcela blízoučko u sebe sedět, abych byla co nejbliže Ježíškovi." Jakýma očima se dívala na svou matku!

Je-li autorita na jedné straně a láska a oddanost na druhé straně ve výchově velikým činitelem, hled'te, jak usnadňuje sv. přijímání vychovatelský úkol ženy v rodině, a jak připravuje budoucí náboženské obrození! Jemnocit mateřský i u nás pochopil paedagogický význam Eucharistie. Znal jsem i prosté ženy venkovské, které s eucharistickou výchovou začínaly už u svých nejmenších dětí, na lokty je brávaly a dechnutím do tváře jim přinášely po svém sv. přijímání pozdrav od Ježíška!

S Ježíšem eucharistickým bude se ovšem katolická žena ráda setkávat i mimo sv. přijímání,

při různých pobožnostech, jako je svátostné požehnání, hodinka adorační, hodinka smíru čili sv. hodinka, pobožnost k Božskému Srdeci Páně, intronisace Krista Krále v rodinách, o poutích a mimořádných slavnostech církevních. Budou to všechno požehnané cesty sebe posvěcování, nebude-li nikdy na nich Ipět pohoršení zanedbaných povinností.

A jestliže naposledy zmiňujeme jako pramen náboženského obrození české ženy **zdravý kult mariánský**, pak to není znamením jeho podceňování, nýbrž naopak radostným konstatováním, že Požehnaná mezi všemi ženami má v našem národě nespočetné, oddané ctitelky, které rozumějí starému přání Církve "per Mariam ad Jesum" — skrze Marii k Ježíšovi.

C) Rozum osvěcený vírou a vůle posvěcovaná a posilovaná milostí Boží jsou předpoklady života, jenž jako kadidlo před tváří Boží vydává **líbeznou vůni dobrých skutků**. Bez nich by nebylo náboženského obrození opravdové, dokonalé. Milovati budeš Pána Boha svého nade všechno a bližního svého jako sebe samého, to jsou dvě desky Zákona, na nichž je psáno Desatero, to je na křižovatkách života pro katolickou ženu spolehlivý Vůdce: láska k Bohu a k bližnímu. Dvoji láska a přece jedna ve své podstatě!

a) **Láska k Bohu**. Bílý paprsek světla vyšlý z propastných tůní slunce dotkne se sítnice lidského oka, osvíti ji a dá jí hned vidět svůj přebohatý, zářící pramen. Je tak jednoduchý ten úkon, jako se zdá být jednoduchý ten bílý paprsek světla. Ale dejte mu projít hranolem křišťálu, a udiví vás bohatstvím své barevné krásy—vidmem duhových barev! Taková je láska Boha k člověku! Jednoduchá, samozřejmá! Ale žasnout budeš nad jejím bohatstvím, až ti je Církev začne rozkládat hranolem církevního roku, až se ponoříš v božské hlubiny tajemství

adventu, velkonoc, letnic, až se zamyslíš nad září drahokamů svátků Páně i jeho vyvolených v okruhu církevního roku. A jako oko vděčně pohlédne k slunci, tak se ozve i v Tvém nitru vděčnost k Bohu, jenž je Láska.

V **prožívání církevního roku** najde katolická žena nejen přehojně svatých vznětů k dokonalému milování Boha, ale i plno praktických příležitostí k sebe posvěcování. Tajemné touhy adventu, blaživé kouzlo vánoc a svatého dětství Ježíškova, příprava jeho vykupitelského díla, svatý týden velkonoční, se svým smutkem i jásavou radostí vzkříšení, příští Utěšitele, Ducha pravdy, triumf eucharistie o Božím Těle, dozrávání setby božského Rozséváče, uzavírání útěšného okruhu obcování svatých, památka dušiček—co tu dobrých předsevzetí zaplaví duši věřící ženy! A disciplína církevního roku je zúrodní k duchovnímu užitku svým výchovným svěřázem: tu svojí kajcností, postem, zdrženlivostí od hlučných zábav, tu zase svatou radostí, slavnou manifestací víry, nebo tichou resignací křesťanské naděje—vždy a ve všem ale Boží láskou.

Moc zesvětštění, zprofanování života, jemuž je svátek-nesvátek, pátek-nepátek, a jenž—možno-li tak říci—usiluje legalisovat okrádání Boha ve společnosti lidské o Jeho nezadatelná práva, vyhlášená Desaterem—má nej-mocnějšího nepřítele ve svědomím zachování **disciplíny církevního roku**. Jím se veřejně vyznává vláda Boží nad člověkem, ale též vychovává jemnocit svědomí. Dodnes vidím úzkost slovácké matky, jež naříkala, že si v jejím domě v postě zavýskli a na harmoniku zahráli rekruti, když přišli k nim s jejím odvedeným synem! Změřte nyní, prosím, tu vzdálenost mezi svědomím této matky, žijící v úzkém spojení s církevním rokem, a svědomím dnešního mamonismu, hedonismu, střeštěného sportu, jímž nic nezůstalo svatým z Bo-

žího řádu v církevním roce, a nevím, budete-li mít i se stanoviska jen vlasteneckého—odvahu nazvat to pokrokem!?

Svoji lásku k Bohu bude katolická žena též roznécovat křesťanskou výzdobou svého domu, kde Kristův kříž a vhodné obrazy svatých najdou své čestné místo, a svoji lásku k Bohu bude si chránit i tam, kde půjde o zábavu, módu nebo veřejné vystupování. Ve své přítomnosti neztrpí klení, rouhání, lži, pomluvy, nactiutrhání, nestydatosti, aby nikdy nebyla spoluvinná, třeba i jen pro lidskou bázeň a nerozhodnost—urážkou Boží Lásky.

b) A z horoucí lásky k Bohu rozkveté náboženský život ženy i v jejích skutečích bliženské lásky. Bůh dal ženě zvláštní bystrozrak, aby porozuměla cizímu hoři i ukrývanému, aby měla jemný soucit s bídou a neštěstím bližního. S bídou duchovní i hmotnou. S jakými štedrými úroky vrátí jí Bůh k dobru duše i těla její almužnu a osobní láskou podávanou chudobě, její práci v dobročinných spolcích, jak poroste její duchovní bohatství účinným zájemem o misie mezi pohany i opuštěnými krajany, jejím zájmem o rozkvět a jednotu království Božího na zemi! Zachová si tím i správné měřítko a hodnocení statků časných i věčných!

V obrodě náboženského života ženy je tolik úchvatné krásy, že se obraz takové ženy bude zdát snad imaginárním, neuskutečnitelným! A přece to bude jenom odlesk oné krásy, která nám září ze skutečného života žen svatých, zvláště ze života Požehnané mezi všemi ženami, nejsv. Bohorodičky a Panny! V něm neochvějná víra, jež vítězně obstála ve zkoušce bídy betlémského chléva i pod křížem bolesti na Kalvarii, v něm byla plnost všech milostí, v něm triumfovala dokonalá láska k Bohu i k bližnímu! P. Maria je zvláště vaším vzorem, křesťanské ženy, i vaši

dobrotivou Pomocnicí! Do jejich svatých rukou složte své veškeré úsilí o náboženské obrození svoje i svých rodin! Maria je zlatou branou, kterou vešlo vykoupení

a posvěcení na svět, pod její ochranou přijde nový život náboženský i do naší zetmělé doby a nové jaro celému našemu milovanému národu! Staň se!

Pavla Dvořáková:

Marta a Marie.

IX.

Neštěstí, které se sesulo na Marii, zkrušilo ji tak, že stařec se obával toho nejhoršího. Nesla je sice mlčky a resignovaně, ale stařec dobře cítil, že uvnitř je rána stále zjitřená. Nejednou viděl, jak jí vytryskly slzy z očí a teprve potom si uvědomil, že ta nebo ona věc ji připomenula muže nebo zemřelou dcerku.

"Kdyby ji mohlo něco vyburcovati z toho všeho", myslíval bezradně stařec, marně však se namáhal najít něco, co by probudilo v ní zájem a její bývalou odvahy.

Přivítal proto s radostí Mariino rozhodnutí, že bude šiti dále. Snad zapomene a uklidní se. A zdálo se, že se nemýlil. Ale pro Marii práce nebyla již tím, co dříve. Někdy zamýšlela se a tehdy zdál se jí život marným a pustým.

Dokud tady žil smích a hlas jejího dítěte, věděla, že někomu je potřebna její práce, — každá její chvíle. Ale zůstala sama, a nikdo jí nepotřebuje, myslívala trpce a stařecky, ač ji nebylo ještě osmdvacet. Byl tu sice stařec, měla ho ráda, ale odešlo od ní to, co byl kusem jí samé.

Před vánocemi setkala se s Martou. Marta vystupujíc z auta, v kočichu, doprovázena uctivým klaněným šoférovým, spatřila ji před výkladní skříní s dětským prádlem. Marii neuvědoměle lákalo vše dětské a tak stála před výkladem a z jejích očí vytékal stesk, jak vzpomínala na dětskou krátkou životní dráhu Mařenčinu. Viděla ji od nemluvněte až do jejího posledního dne v těch kouscích modrých a bílých.

"Mařko, co se ti stalo?" zeptala

se Marta, ještě než ji Marie poznala.

A Marie, uvědomivši si, jak byla tehdy při setkání s Martou šťastna — nejšťastnější v životě — se neubránila slzám.

"Povíš mi to u mne", a kývnuvši šoférovi, jenž dosud neodjel, vedla ji k autu.

Marta bydlela v elegantním čtyřpokojovém bytě v tiché ulici.

Marie ze začátku, zaujata probuzenou bolestí, ničeho si nevšímal. Nepřekvapila ji úhledná a uctivá komorná, drahé koberce, obrazy, benátská zrcadla, florentské vázy, cedrová ložnice a palisandrový salon.

Rozžalostěna, vypravovala, sedíc v měkkém křesle proti Martě, jež soucitně ji držela za ruku, — celý svůj život.

"Jak tě lituji, jak tě lituji", řekla chvillemi Marta a litovala ji asi upřímně, protože se jí v řasách leskly slzy.

"Potřebuješ nějakou injekci, holka — nesmíš být sama — sama by tě vysušila. Musíš utéci sama sobě, věř mi," promluvila, když Marie skončila.

"Takhle kdybys se vrátila do dílny." — Ale hned to zavrhl. — "Ne, to není pro tebe, kdo se na tebe podívá, vidí, že to není pro tebe." — A pak řekla s netajeným obdivem: "Mařko, víš, že jsi překrásná, nevím, jak bych to řekla. Nejsi krásná jen na povrchu, tvá krása září zevnitř."

Marta, vyskočivši, přešla několikrát svým pokojem.

"Mařko, nechtěla bys za manekýnku? Neděs se, není to dnes nic nečestného. Je to práce, a někdy perná. Ale dovedu si představit, jaký dojem bys dělala v určitých

toaletách. Budou tě platit doslovně zlatem a dostaneš se do prostředí, které ti snad pomůže překonati tuhle tvou těžkou dobu. — Řekni mi, chceš-li, a já ti vše vyřídím. A zaručuji ti, že se budou k tobě chovati jako k dámě. Za ředitele, bohužel, ručit nemohu. Je to nefad, ale ty ho již dovedeš udržet v mezích."

Marie poslouchala roztržitě, — protože teprve nyní se rozhlédla vědomýma očima.

"To vše je tvé?" zeptala se udivena.

"Ano, to je můj byt", — řekla Marta prostě bez vychloubavosti.

Marie všimla si i jejích náramkových hodinek, posázených brilianty a šňůry perel, jistě pravých.

Marta sledovala její pohled a usmála se. "Divíš se? Říkala jsem přece, že nebudu hnit u té baby Pohorecké, dnes tam šiju a přijdu-li tam, může se "krásný" Robert zlomiti v kříži," posmívala se. — "Viš, že si ho vzala?" zeptala se.

"Ano, vím, Ela mi to řekla. — Ale, Marto —?"

"Jak je to možno, chceš se zeptat? Budu se vdávat asi, děvče. Tenhle byt mi zařídil jeden továrník, je mu sice přes padesát, ale má peníze — a já již jsem unavená", povzdechla. "Chce mne, vezmu si ho tedy."

"Ale nemysli si, Mařko, že než jsem se sem dostala, že to byla lehká cesta. Snad sis všimla klavíru v saloně a snad sis pomyslíla, nač Marta potřebuje klavír. A vidíš, já na něj hraji, a prý slušně. Umím dokonale německy — no, to nebylo těžké, protože jsem německy znala, ale umím francouzsky a dobře. Dovedu mluvit o umění, o knihách, hraji tennis, jezdím na koni. A to vše za čtyři roky. To nebyla maličkost — věř, že ne."

Marie dívala se na ni úžasle. — "Ale, Marto, proč?"

"Proč? Snad si myslíš, že bych byla tam, kde jsem, jenom kdybych byla hezká? Hezkých už bylo a kde skončily? — Ale mluvíme o tobě."

"Chceš to, Marie?"

"Rozmyslím si to ještě."

"Dobře," řekla Marta, "zatele-

fonuješ mi, ano? Nebo přijď ke mně. Jsem doma vždy dopoledne."

Marie vracejíc se domů, myslila na rozmluvu s Martou. Ve vzpomínce se jí vybavovala její slova, jichž užila. Ano, je to dáma — přiznávala — vzpomínajíc i jejich úsměvů a pohledů. Dostala se tedy, kam chtěla. Jediná z nás — myslila — s lítostí a s trochou závistí.

Pomalů však zapomínala na to, co jí Marta nabídla, a když si někdy vzpomněla, odsunula hned ten Martinův nápad. Ale samota ji začala pomalou tížit — a tížila ji tím více, čím od ní dále ustupovala bolest. Starcovy návštěvy sice byly světlými hodinami v té jednotvárnosti jejího života, ale jeho vážné rozmluvy nedovedly potlačit probouzející se touhu po životě, jenž se ní pomalu prodíral a volal po svém právu. Muže již pochovala ve svém srdci, nevěříc, že by mohl býti živ, a vzpomínka na Mařenku byla již tklivou, — smutnou písní, která v ní budila více touhy, než bolesti. Marie se zotavovala ze svého neštěstí, její rány se zacelovaly, a tak, jako vichřicí odraný strom se na jaře znovu zazelená, v Marii se probouzela žena, mladá, toužící po novém štěstí.

Přišlo jaro — předčasné a tím krásnější. Již v polovině února vály jižní větry, teplé a budící v křoví zeleň a v lidských srdcích zmatek. —

Marie odvedla nový kostým a vracela se v soumraku suchými ulicemi pěšky domů. Šla po nábřeží. Křik racků, puch přicházejícího jara, zardělé tváře děvčátek, úsměvy starců — to vše ji příjemně vzrušovalo.

Před lávkou na Žofín potkala Martu, jež šla se starším pánem, semitského typu. Chtěla se vyhnout, ale Marta ji uviděla a zamířila k ní.

"Tys pěkná, čekala jsem, kdy mne navštívíš a ty nic. — To je můj snoubenec, — továrník Feldmann," představila pána.

Podala mu ruku, již uctivě a obřadně přijal.

"Nešla bys s námi povečeřet?" zeptala se Marta.

"Nejsem na to připravena", — vymlouvala se Marie.

Marta přelétla ji však pohledem a usmála se. "Půjdeš, nechceš-li, abych se na tebe hněvala."

A tak Marie, chvíli váhající, svolila.

Feldmann kývl na mimojedoucí auto, a Marta, vzavši Marii pod paži, smějíc se, dovedla ji do vozu. "Vypadáš veseleji, posledně jsi mi připomínala vdovu z nějaké legendy", řekla, když si ji chvíli prohlížela ve světle žárovek, osvětlujících vůz.

"Cítím také", usmála se Marie, "že se ke mně vrací život."

"Tak vidíš", řekla Marta radostně a pak — "A teď teprve budeš opravdově cítit, jak život je krásný. Ty ano", řekla po pomlčce zádušně. Marie pohlédla na ní udivena tou změnou, tak náhlou, ale Marta již vrátila se k svému veselému tónu.

Feldmann zavedl je do luxusní restaurace, o níž Marie slyšela, že je dostaveníčkem nejbohatší nebo nejvybranější společnosti. S obavami proto přelétla pohledem po svých šatech, ale upokojila se. — Byly prosté, ale vkusné, jako vše, co nosila. Každý mohl si mysliti, že je to model z nejpřednějšího závodu.

"Ještě, že jsem se takhle oblékla", pomyslíla si s úlevou.

Marta, sledující její oči, se usmívala. "Žádný strach, Mařko, řekla. —

"Jsi bezvadná, uvidíš, že uděláš dojem." A Marta se šelmovsky usmála.

Byl to pro Marii příjemný večer. Feldmann se choval k ní dokonale pozorně a Marta tak přátelsky, jako v dávných dobách.

Po večeri šli ještě dolů do tabarinu — a Marie po dlouhé době zase tančila. Vyčítala si to sice, když jela domů, vzpomínajíc, že Mařenka od ní odešla ani ne před půl rokem — ale usmívala se tiše, hledíc do noci, již zářilo na tisíce hvězd. "Muselo tohle přijít, nemohu se tomu bránit", a chvění proběhlo jí tělem.

Druhého dne řekla starci, že v pondělí nastoupí jako manekýnka. Stařec dlouho na ni zamyšleně

hleděl, a pak usmáv se, řekl: — "Nebudu vás od toho kroku zrazovat, protože vím, že i tam v tom prostředí zůstanete tou Marií, — kterou mám rád." — Ale když odcházel, zastavil se a vážně na ni hledě, se zeptal: "Mařenko, myslíte ještě na Jaroslava?"

Zachvěla se: "Proč se ptáte?" zeptala se tiše.

"Nevíme, je-li mrtev — a jste stále jeho žena", řekl stařec a odešel.

"Ano, jsem stále jeho žena", šeptala si, hledíc za ním. A pak, pochopivši:

"Nemusil's mi to připomínat, otče, nezapomínám na to a nezapomenu."

A pak dodala ve svých myšlenkách: "Ale snad bych někdy zapomněla, kdyby nebylo tebe", a úsměv, jímž obdarovala představu starcovu ve svém srdci, byl by mu pověděl, proč mu řekla otče.

Byl jí otcem.

Marie zanedlouho, jak ji předpověděla Marta, stala se nejvzácnější manekýnkou. Nebyla na dálku nápadná, nelákala k sobě oči lacinými prostředky — byla prostá a přirozená i jako manekýnka. A v tom byl její nejvlastnější půvab a nejdokonalejší uplatnění. Její milý, čistý úsměv, její zdrženlivé, dokonale harmonické pohyby, její taneční chůze — to bylo pro ředitele překvapujícím objevem již při zkoušce. Marie nehrála předvádějíc modely nikdy nikoho, než sebe a tak docílovala, že šat stával se jen jejím doplňkem, nikdy nevisel v prázdnu jako na loutce.

Ostatní poznávše to, žárlily na ni, záviděly jí, ale když se přesvědčily, že Marie je milá, skromná a vždy ochotná pomoci, poradit, přilnuly k ní a oblíbily si ji.

Měsíc asi po tom, co vstoupila do závodu, předváděla jarní novinky sezvaným hostům v reprezentačním salonu závodu při hudbě salonního kvarteta. Sešel se asi tučet dám a tolik pánů.

Ztratila hned napoprve nepřijemný ostych a mohla se dívat klidně do pozorných, odborně usměrněných pohledů žen, stejně jako do odhadujících mužů, kteří obvykle měli větší zájem o ma-

nekýnky, než o předváděné toalety. Přistihovala se někdy při nevážných, posmívajících se myšlenkách, když snažila se oceniti skutečnou hodnotu mužů, kteří reprezentovali před veřejností moc, politiku a peníze.

A tohohle odpoledne bylo vše, jako jindy. Ženy stejně a muži stejní. Jen jeden zdál se mezi nimi výjimkou. Seděl vedle štíhlé, vysoké brunetky a zdálo se jí, že je mrzut. Neviděla dobře na něho, protože jeho hlava byla ve stínu, ale cítila, že je to jediný zajímavý muž, ne maska ani zdání jako většina ostatních.

Žena mu něco šeptala, a on vyklonil se do světla, poslouchal, — pak usmál se unaveně a klesl nazpět. V té chvíli, kdy dopadlo světlo na jeho hlavu, Marie, hledíc naň, cítila, že jí k srdci proudí krev.

"Jarka, její Jarka, kdyby nebyla jista, že to není možno, vykřikla by to jméno a rozběhla by se k němu. Nezapomněla tedy — žije stále v ní, v její krvi, jehož obraz přihlásil se, vyburcován podobou toho neznámého. Ne, jemu, ale Jarkovi platilo její vzrušení, její ruměnek. Byla ráda, když mohla shoditi se sebe poslední vzor a vyjiti na náměstí.

"Snad žije — snad tímhle způsobem se přihlásil, aby jí připamatoval, že je dosud jejím pánem, že třebaš daleko, nemůže se ho zbavit, jako se nemůže zbaviti svého srdce, svých očí."

"A vždyť já nechci", přela se se sebou, cítíc tohle jako výčitku.

"Mám ho ráda — stále ráda", mluvila ke svému srdci, "ale, co je jí platna ta láska." Ale zazněla v ní slova starcova: "Nevíme, je-li mrtev a jste stále jeho ženou."

"Vím to", řekla svému srdci, — "a nezapomenu na to."

Viděla ho ještě dvakráte — věděla již, že je to továrník Karen a věděla, že byl jakousi romantickou láskou té ženy, štíhlé černovlasé, která si ho vytrucovala na rodičích. Věděla již také, že ten sňatek prospěl více jí, než snad jemu. Dostala za muže skvělého odborníka a organisátora, jenž znášobil mnohokrát její majetek.

Věděla i to, že ta velká láska rozhyčkaného jedináčka neměla dlouhého trvání. U nich, kde vědělo se o těch dokonalých dámách a skvělých mužích téměř vše, mluvilo se, že projevuje zvláštní lásku k umění tím, že zbožňuje umělce. Pohlédla proto vždy několikrát ke Karenovi a pocítila k němu soucit, jak tak mezi ostatními seděl zamlkle a zřejmě jen v povinnosti.

Neušlo jí však, že i on si ji pozorně prohlíží, a že v jeho očích je obdiv — netajený a nezakrývaný obdiv mužův k ženě.

Rozrušilo ji to. A jednoho dne, když vycházela, až se polekala, — spatřivši ho na chodníku a smekajícího před ní.

"Čekám na vás, milostivá paní", řekl prostě.

"Na mne?" protáhla. "A proč, pane továrníku?" vpamatovala se a pohlédla na něho podezíravě.

"Mohu vás doprovodit kousek", přitočil se k ní. Mluvil o všedních věcech a teprve, když vešli do parku, zastavil se a řekl, zřejmě nepochybuje, že vyhoví: "Sedneme si —"

Zasmála se. "Jsem zvědavá, co mi budete vypravovat", řekla ironicky, usedajíc.

Pohlédl na ni trochu zaraženě a pak sedl si vedle ní.

"Žijete velmi smutně", jak jsem zjistil.

"Proč myslíte? Nebo si myslíte, že život osamělý musí být smutný? Samota je někdy velmi laskavá, pane továrníku. A moudrá, mluví k nám, zvykli-li jsme jí, jinou řečí než lidé. A víte, že lidé nám neříkají pravdu."

Pozorovala ho při řeči. Viděla, jak mu do očí stoupá podivení a trochu zahanbení.

"Nu a teď mluvte dál", pobídla ho s úsměvem.

"Nechtěla byste se podívat do Mariánských Lázní?" zeptal se, nehledě na ni.

"Řekněte mi, jak si to představujete."

"Proč? Nejste přece malá holčička."

Marie chvíli mlčela a pak řekla s povzdechem: "Zklamala jsem se ve vás, velmi jsem se ve vás zklamala, myslela jsem si, dívajíc se

tam u nás na vás, že jste jiný, že jste slušný muž. S Bohem!"

Zachytil ji. Otočila se, chtěíc ho odbýti pohledem, ale jeho krvavý ruměnek ji odzbrojil a čekala, co jí řekne. Přejel dlaní čelo a zasmál se. —

"Hrajete si se mnou?" zeptal se pak nízkým hlasem. "Jde-li vám o cenu —"

Zarazila ho pohybem ruky. — "Nemluvte takhle, styděl byste se, aspoň o vás věřím, že byste se styděl za to, co chtěl jste mi teď říci."

"Jsem vdaná."

"To vím, vím však také, jak jste vdaná."

"Pátral jste tedy — ale jedno jste nevypátral, že vím, že jsem vdaná, rozumíte mi, pane továrníku? Vím. Nestačí vám to?"

Zbledl a díval se na ni dlouze. Cítila, jak se snaží tím pohledem do ní propátrati. Dívala se však pokojně.

Po dlouhé chvíli smekl klobouk, uklonil se jí hluboce a nepředstíraně uctivě a řekl tiše: "Odpusťte, můžete-li. Byl jsem dokonalý blázen, posuzoval jsem vás podle své ženy a podle těch ostatních. Mezi nimi může však člověk snadno uvěřit, že na světě již není počestných žen."

Dívala se za ním, když odcházel a pak si vzdychla.

Marie, protože byla upozorněna Martou na ředitele, od prvního dne se k němu chovala tak, aby v něm ani na chvíli nemohla vzniknouti nějaká naděje, že patří mezi ženy, jimž dobrodružství je samo sobě omluvou.

Ředitel pokusil se několikráte i přesto sblížit se s ní, ale nepochodiv, ustoupil.

Bylo to však jen zdánlivě, v jeho požívačném nečistém semitském těle hořela den ze dne silněji touha po té čisté, nepřístupné ženě.

Nakonec, když vášeň ta ho začala připravovati o radost ze života, rozhodl se k něčemu, co se mu zdálo nejkratší a nejjistější cestou. —

Poslal Marii již pozdě odpoledne s několika modely k paní ministrově Šedové a usmíval se, — když odjížděla, za ní osklivým ú-

směvem. Marie tušila, že ji posílá proto tak pozdě, aby, až se vrátí, byl s ní sám, v té době kromě ředitele a sluhy nebýval v závodě již nikdo, ale neznepokojovala se tím.

Vrátivši se, vešla klidně do ředitelny hlásit výsledek.

"Počkejte, rád bych si s vámi o něčem promluvil", zadržel ji ředitel a vstal.

"Prosím", řekla chladně, hledíc do jeho rozpálených očí.

"Toužím po vás", vydechl, — blíž se k ní.

"Neodvažte se mne dotknout". Řekla to tlumeně, nechťc přivolati sluhu.

Ale ředitel, posedlý touhou, — snažil se ji obejmout. "Mějte přece rozum."

Marie vyděšena odskočila od stolu. Vzpomínka na dávný výjev doma naplnila ji hrůzou a hnusem. "Uhodím", vykřikla, uchopivši těžké těžtko.

"Však vy to neuděláte", řekl, ale už odskočil. Těžtko mihlo se mu kolem hlavy.

Vyjeveně díval se na ni, pak zbledl a podíval se s ní na těžtko, jež rozlétl se na kusy, dopadnuvši na stěnu. Ve dveřích se objevil sluha a připamatoval mu, že vidí jeho vzrušení. Pokoušel se promluvit.

"Nemusíte mluvit, dávám výpověď", řekla Marie a vyšla.

Sluha, jenž ji doprovázel, mluvil neskrýváje radosti: "Slyšel jsem všechno, stál jsem za dveřmi, kdybyste potřebovala pomoci. Měla jste mu však rozbít tu hlavu — ten by si to zasloužil, to je čistý ptáček. Kdybych mohl tak vyprávovat. Ale nahnala jste mu strachu, díval se na vás jako na strašidlo a klepal se jako rosol.

Víte, mysli-li tady, že vás doštane, ale já bych byl dal za vás svou hlavu. Mnoho štěstí."

"S Bohem", usmála se a podala mu ruku.

Když řekla starcovi, že dala výpověď, a že již zítra do závodu nepůjde, podíval se na ni a pak se zeptal, usmívaje se jemně: "Stalo se vám tam něco?"

Svěřila se mu s tou příhodou.

"Čekal jsem, že se vám něco takového přihodí a věděl jsem, že

mohu na vás spoléhat", řekl, pohlížeje na ni teple. "Tedy si odpočítejte nějaký čas a pak uvidíme", a doprovodil to uvidíme zvláštním úsměvem.

Marie zůstala tedy doma. Její domácnost nezabrala jí mnoho času a tak četla z toho, co pro ni pečlivě vybíral stařec ze své knihovny, a každodenně chodila s ním na procházku a někdy večer do divadla.

Jednoho dne odpoledne, právě když se chystala ven, přišla k ní Marta.

"Když nejde hora k Mohamedovi, musí Mohamed k hoře", — smála se jejímu údivu. A hned ji bez úvodu řekla, proč přichází. — "Jedu zítra do Mariánských Lázní — odpočinout si — a byla bych ráda, kdybys jela se mnou. Nic tě to nebude stát a uděláš mi velikou radost a mému starouškovi ještě větší. Ohdivoval tě tolik. Až mu napíšu, že jsi se mnou, spadne mu kámen se srdce, protože bude jist, že mi budeš dělat anděla strážce, a to přísného. Víš, staroušek musel obchodně do Anglie a až se vrátí, bude veselka. Nemohu ho již dále trápit. Tak co, Mařko? Pojedeš? Opravdu bych tě měla ráda s sebou."

Stařec, jenž čekal na Marii, nemohla se ji dočkat, přišel nahoru a prohlédl si pozorně Martu. "Marie o vás mi vypravovala", řekl.

"Pěkné věci asi", usmála se Marta, a myslila si. "Ten mohl také zůstat doma, jistě to Mařce neschválí." — Ale stařec k jejímu podivu řekl, když Marie mu pověděla, s čím Marta přišla: "Jed'te, Mařenko, aspoň poznáte světové lázně a jejich návštěvníky. Bude to pro vás velmi poučné."

A tak Marie druhého dne odjížděla s Martou a její komornou odpoledním rychlíkem do Mariánských Lázní. Ubytovaly se v soukromé vilce, kde Marta najala pro sebe a pro ni celé poschodí. "Chci si opravdu odpočinout a vím, že bys se necítila svou, kdybychom se nastěhovaly do hotelu s mezinárodní společností. Bylo by to sice snad zajímavější, ale mne by to prostředí svádělo k flirtu — a já chci být počestnou manželkou a

chci začít už teď."

Večer zašly ještě na koncert. — Když se vracely, zeptala se ji Marta s úsměvem: "Jak se ti líbí ta společnost, zvláště ta polovina ženská?"

"Modloslužebnice těla", řekla jen Marie.

"A peněz, peněz, holčičko", — zasmála se Marta, a po chvíli dodala. "Děvče, tebe hned tak něco neomráčí, mne už také ne, ale, co mne takhle moudrost stála," řekla smutně.

"Nejsi št'astna, Marto?" zeptala se Marie, patříc do jejích očí, v nichž vyhasla všechna radost.

"Nejsem, Marie, a nebudu. — Vidíš, často jsem se tobě v duchu smála, když jsme byly spolu ještě v dílně. Říkala jsem si, že nemáš nic ze života, že v tobě život bude nakonec jako víno, jež příliš dlouho nevypito zůstalo v láhvi, až ztrpkló. Ale dnes vím, že tvá cesta snad byla tou pravou a že já dala se vésti bludičkami. Už se ani nepamatuji na vše, cos mi kdy řekla, cítím jen, že to vše bylo pravdou. Všechna děvčata z dílny by mi záviděla a jak, kdyby mne viděla a kdyby věděla, že mám před svatbou s milionářem — a nedovedla by pochopit, že nejsem št'astna. Netěší mne peníze, protože je mám, netěší mne obdiv, protože vím, co se za ním skrývá, a to, po čem toužím, to nebudu již nikdy mít. Oh, Marie, jak ráda bych byla malým děvčátkem, ale vyhnání z ráje, lidé se do něho už nevracejí, protože nemohou. Ale ty si neseš ten ráj — to čisté, věřící v sebe, věřící v lidi, v svět, jeho krásu ve svém srdci. A v mém, v mém je tma — a mráz. — Zdá se mi někdy, jako kdyby mé srdce bylo staré milion let. Vybírala sis, myslím, Marie, přece lepší stránku — a já jsem opravdu Marta — jen Marta." — Marie dojata přitiskla ji k sobě a po dlouhé chvíli teprve řekla: "Marto, teprve tehdy, když si uvědomíme tohle, začínáme být lidmi. — Přijde k tobě štěstí." Ale Marta zavrtěla hlavou: "Nepřijde, Mařko, a kdyby přišlo, co bych mu mohla dát? Nic nemám, všechno jsem promarnila."

Když druhého dne Marie vstala, viděla, že prší. Z lesů kolem dokola se kouřilo a tak bylo až do odpoledne. Teprve k večeru se rozzářila obloha západem.

Marta celý den byla zamlklá a zabraná do sebe a Marie ji nechťela rušit v jejích myšlenkách.

Ráno proto četla a teď k večeru, sama v pokoji u okna, obráceného na ulici, se dívala zamyšlena ven. Ulicí procházeli lidé, smějící se. Pláště do deště, sportovní obleky, novinky.

"Přehlídka módy, myslila si nevesele. Na druhém chodníku přecházel nějaký muž. Všimla si ho, až když jeho postávání se jí stalo nápadným. V té chvíli zvedl tvář a díval se do oken — k ní. Karen" — zachvěla se, poznávši ho.

Jak se sem dostal a jak ví, že je tady? zarazila se. Hnulo se v ní podezření a vstavši, zašla k Martě.

"Marto", řekla, a když ta k ní zvedla oči, zeptala se: "Viš, že je zde Karen?" Dívala se na Martu zkoumavě a s podezřením.

"Ne, křivdiš mi, Marie", usmála se. "nejsem kuplířkou. A mám tě ráda a přeji ti to nejlepší, protože vím, že i ty mi to přeješ."

"Ale jak se mohl dovědět?"

Marta podala jí seznam lázeňských hostů. "Z tohoto — dnes to vyšlo."

"Je mi to nepříjemné", — řekla Marie, zamyšleně otáčejíc v ruce seznamem.

"Má tě rád, Marie", promluvil Marta. "Hledal tě v saloně, a byl nešťastný, když se dověděl, žeš odešla. A ví, proč jsi šla. Řekl prý řediteli takové věci," a Marta se usmála.

"Je ženatý přece", řekla Marie prudce.

"Ale jak. Byl u mne, protože se dověděl, že jsme přítelkyně, chtěl, abych mu umožnila, aby se mohl s tebou setkat, ale odmítla jsem to. Řekla jsem mu, aby toho nechal, že ty nejsi tou, již by bylo možno získati šperky. — A co uděláš, — setkáš-li se s ním, Marie?"

"Nevím", řekla Marie.

A setkala se s ním druhého dne. Blížil se k ní nejistě, z dálky zdravě a prose ji očima, aby se k

němu neotočila zády.

"Zjistil jsem, že jste tady", řekl, libaje jí ruku, třebas se tomu bránila.

"Zjistil nebo jste to věděl?" řekla trochu ironicky.

"Tedy věděl", přiznal.

"Je to nesmysl, pane továrníku", řekla Marie, mírně laskavostí tvrdost těch slov.

"Vím to", povzdechl, "ale děláme nesmysly, třebas to víme, — protože si někdy nemůžeme pomoci."

Vídali se pak každého dne a Marii se počal libiti. — Nebyl to muž velikého světa, zůstalo v něm mnoho prostého a zemitého jako nesmazatelný znak jeho selského původu. Někdy jí připomněl tak Jarku — to když se smál nebo prohodil nějakou klukovskou poznámku — že se jí až sevřelo srdce.

Chodila s ním někdy i do lesa a choval se k ní vždy bezelstně a počestně. — Tak jako Jarka, — právě tak, — uvažovala někdy a rostla v ni k němu důvěra a přichylnost.

Jednou zašli dále než obvykle. Horký den, tajemné přitímní pryskyřicí vonícího lesa, široký výhled k Českému lesu a Šumavě, bílá skvrna Přimdy, masiv Čerchova a klid a mír — to ji rozměkčilo. Vracejíc se, usedli nad městem na lavičce. Kolem bylo ticho, slunce, prodírajíc se korunami, rudlo na kůře borovic, a ty se zdály zlatými a bronzovými sloupy barbarské nádhery. Někde kloval datel. Ozývalo se to v tichu jako rány sekerou.

Dívala se do hloubi lesa, trochu unavená a zasněná a nepozorujíc, že lpí na ni rozhořelýma očima. Teprve jeho ruka, položená kolem jejího pasu, ji vzpamatovala.

"Co to děláte?" řekla.

Odtáhl ruku a sklonil hlavu.

"Zkazil jste takovou krásnou chvíli", řekla s litostí.

"Víte přece, že vás mám rád."

"Nemluvte", přerušila ho.

"Přinesl jsem vám něco". Vytáhl pouzdro a rozevřel je. Do očí jí zasvítily lesk brilantů. Natáhla ruku, ale jen na okamžik.

"Vezměte si to", zaprosil. —

vzpomenete si aspoň někdy na mne — jen to chci — nic více. — Vzdal jsem se již té myšlenky — víte — pamatujete se na tu naši rozmluvu v parku."

Marie chvíli mlčela. Stesk se do ní kradl, neurčitá touha zachytiti se někoho, skrytí svou hlavu na jeho prsou. Tichý, žebronivý hlas Karenův omotával ji a ubíral ji síly.

"Nedivte se mi", mluvil, "člověk vždy touží po štěstí, tím více, čím méně ho má. Víte, že jsem ženat, víte snad, co mému manželství předcházelo. Měl jsem ji rád — nebudu říkat ani jak — ale já jsem jen synek chalupníkův a ona ze třetí generace boháčů. — Brzy přešlo u ní to, co nazývala láskou — a šla za svým sobeckým srdcem — neohlížejíc se vůbec na mne. Proč také? Vždyť mne vyzvedla z prachu k sobě. Ale já jsem zůstal venkovským synkem — a u nás tam doma takovými hloupostmi pořád ještě se lidé trápí. Frak to nezakryje. Jak rád bych zahodil všechnu tu přetvářku, sedal doma s rozepnutou vestou v bačkorách a díval se do očí ženě — matce svých dětí. Takové triviální touhy mám, nu, chalupníkův synek", — pousmál se hořce. "A když jsem poznal vás —"

Položila mu ruku na ruku. — "Nemluvte, prosím vás, nemluvte."

Všiml si jejího bezbranného výrazu a naklonil se k ní. "Milostivá paní", řekl rozechvěně.

Vstala a přejela rukama po vlasech. "Nesmíte být takový, jako ona, buďte tím poctivým chalupníkovým synem," řekla vážně, — přemohši pohnutí. — "Chci, abyste byl takový!"

"A ten šperk?" zeptal se.

"Nemohu, nemohu mysliti na jiného muže". Řekla to tiše a pak dodala: "Nesmím."

Stál hledě do země.

"A kdyby ho nebylo?" zeptal se. —

"Je zde vaše žena."

"A kdyby ani jí nebylo?"

"Nemohu vám nic říci", řekla, prudce dýchajíc a pak se rozešla, jak by chtěla něčemu utéci. "Bože, miluji ho, nebo miluji v něm Jarku", myslila si úzkostně, "nebo

mám ráda oba?" Musela se přemáhati, aby si nezakryla oči.

"Máš zde telegram", přivítala ji Marta, nevšimnuvši si jejího proměněného výrazu.

Roztrhla telegram. "Musím se vrátit — a pojedu ještě večer", řekla s úlevou.

Marta nahlédla do telegramu. "Přijed'te, Mařenko, pokud možno brzo. Stašek." — Nic jiného tam nebylo.

X.

Do Prahy došla v půl jedenácté a vsedla do taxi, myslíc, zastihne-li starce ještě vzhůru. Co se stalo? Aby starce onemocněl, napadlo jí, když již dojížděli k domu. Musí se zeptat, třeba je tak pozdě. —

Ale nemusela ani zvonit, hospodyně starcova slyšíc ji, vyhlédla a poznavši ji, usmála se na ni a řekla: "Pán na vás čeká."

"Co se stalo? Není nemocen?"

"Ne, není, víte sice, že slábne, ale to je stáří."

Marie vzdychla. Hospodyně neřekla jí, co by nevěděla. Pozorovala již rok, že starce schází a sevřelo se jí vždy srdce, pomyslí-li, že přijde jednou den, kdy nepřijde a nepohlédne na ni tím krásným pohledem.

Proto, když vešla k němu do pracovny, zadívala se na něho úzkostně. Ty tři neděle, kdy ho neviděla, ukázaly jí teď teprve, jak je vetšý.

Viděl asi něco v jejích očích, — protože se usmál mírně a pokývl hlavou, jako by říkal: Je to tak, dítě. — Mlčel však a tiskl jí ruku.

"Co se stalo?" zeptala se, usednuvši vedle něho.

"Jaroslav je živ", řekl bez úvodu. —

Zbledla a zachvěla se. V této chvíli nemyslí na nic, než na to, jak právě dnes byla blízko zpronevěřit se mu, a rozvděčnila se, že se tak nestalo, že přemohla své zesláblé, po lásce toužící srdce.

"A kde je?" zeptala se, zářiv tichou radostí.

"Je v cizinecké legii, ale tady je jeho dopis. Psal mně a ponechal mi rozhodnutí, máte-li čísti ten dopis nebo ne."

Marie vzrušená, chvějíc se, že

musela chvíli čekat, než se jí ruce uklidnily, jala se čísti:

"Drahá Mařenko, již přes rok zápasím s touhou, abych ti napsal — ale neměl jsem k tomu odvahy. Až teď, kdy jsem si uvědomil, že tvá nejistota o mém osudu může býti pro tebe trýzní, rozhodl jsem se, že ti musím vše vypsati. Je to asi můj poslední dopis, protože za měsíc začne kampaň a my jsme určeni do předního boje. Myslím, že padnu — a přeji si to, protože jen snad moje smrt mohla by ti být užitečná, jak dnes vidím. Život si divně se mnou zahrál, ale cítím, že sám nejsem bez viny. — Dnes, kdy se mi zdá samotnému, jako bych ani nebyl živ, vzpomínám a přemýšlím a vím, že by se nestalo tohle, kdybych byl jiný, kdybych byl takový, jako jsi ty. Myslil jsem tam v Čechách, bůhví jaký jsem člověk. Pýchu, jež mne zavedla až do tohoto Bohem a lidmi zatraceného kraje, jsem nazýval hrdostí. Na sebe jsem vždy jen myslel, ne na vás. Kdybych byl myslel na vás, nebyl jsem ve vězení, nejel jsem do Francie, nechtěl jsem se však pokoušeti životem a proto život pokořil mne, a jak strašně a v té chvíli, kdy jsem si již uvědomoval, že povinnost k vám má mi býti nejvyšší. Nesvědomytý krajan zapletl mne v Marseille, toho dne, když jsem se již vracel, do nepěkné věci a měl jsem na vybranou dáti se zavřítí nebo vstoupiti do legie. Volil jsem to druhé, a zase z pýchy, nevzpomenuv, že vám patřím. Jsem však za to potrestán velmi krutě, vzdálen vás, vím teprve, co jsem ztratil. Na stráž zjevujete se mi a i v noci ve snách. A není vysvobození odtud — než smrt. A volám po ní a vím, že přijde, protože ta je milosrdná, zvláště tady. Nedoufám, Marie, že po tom, čím jsem ti ublížil, bys mne měla ještě v srdci. Ale i kdyby se stal ten div, a vím, že i to může být, protože poznal jsem zde, kolik lásky a sebezapření bylo v tobě, zapomeň na mne. Tebe čeká jiné štěstí, takové, jakého si zasloužíš. Víím že naši Mařence nahradíš i mne, vždyť jsem ji ani nebyl kloudně otcem. A nepátrej po mně, tady mne nikdo nezná jménem. Sle-

zák zemřel v Marseille, když podepsal smlouvu na pět let pekla. Bud' zdráva a hodně šťastna."

Ruce Marii spadly do klína a ona slzíc, setrvala v mlčení. — Stařec ji nechal vyplakat a pak teprve se jí zeptal: "Mařenko, nezapomněla jste na něho?"

"Jak bych mohla?"

"To jsem chtěl vědět", řekl s uspokojením. "Bude to těžká práce najít ho a vysvobodit ho, ale dá Bůh, že se nám to podaří. — Mám vlivné známé a peněz litovat také nebudu."

Marie svezla se mu k nohám, objala ho a vzlykajíc mluvila: — "Čím se vám odvděčím?"

"Jste přece mou dceruškou", — řekl stařec, hladě ji po vlasech. "Zkrášlila jste mi poslední dny života, jako slunce jste přišla a jako slunce jste. A chcete-li, Mařenko, udělati mi radost, přestěhujte se ke mně. Nebudu tady dlouho — a rád bych vás měl stále u sebe — někoho, kdo mne má rád a nemyslí, co za tu lásku dostane. A to jste vy — a taková bud'te vždy. Není většího štěstí nad srdce, které se rozdává."

A tak Marie se přestěhovala k starcovi. Bylo z toho pozdvižení v domě i v ulici. Povídalo se o podivném přátelství starce k té mladé krásné ženě již dříve, a začalo se mluvit o něm teď ještě více. Jednou, když se vraceli spolu s procházky, uviděla Marie na vrátech nápis. Psán byl dětskou rukou, ale obsah byl takový, že se Marie zarděla nevolí. Stařec četl to také a usmál se jen.

"Vidíte, z čeho podezírají mne, starce nad hrobem. Takoví jsou lidé, promítají svou špatnost až ke hrobu. A nestydí se kazit neopatrnými řečmi čistotu svých dětí, — nenapadne jich, že dítě je zrcadlem jejich opravdových tváří, jejich životů v nedbalkách. Ale z toho si nic nedělejte, Mařenko."

"Nedbám toho, otče". Říkala mu tak, aniž ji k tomu vyzval, věděla, že si toho přeje. Když po prvé mu tak řekla, stiskl ji vděčně ruku, a jí bylo do pláče — vzpomínajíc na ta léta, kdy žil sám a sám, touže po člověku.

Věděla, že stará se o vypátrání

Jaroslava, týdně jezdil na mini-sterstvo zahraničí, — neptala se však, trpělivě vyčkávajíc, až začne sám.

Ale s úzkostí pozorovala, — že stále víc a více slábne, že těžko vystupuje do vrchu — a že i těch pět schodů, po nichž muel do svého bytu, je mu obtíž. Až jednou se k tomu přiznal sám. Seděli nad Prahou — nad nimi hlučely motory vzletajících letadel a pod nimi a před nimi jako kamenné jezero rozlilo se město mezi stráněmi i po nich.

"Je se mnou konec", promluvil stařec, hledě dlouho na obraz města. "Ne, neplačte, Mařenko," řekl měkce, když uviděl ji v očích slzy. "Všichni dojdeme jednou tam, kde před námi je jen již tvář smrti a za námi náš život. Šťastný, jehož srdce v té chvíli je čisté. A já myslím, že můj Soudce bude ke mně v té chvíli shovívavý, viděl mé viny, viděl však i mou bolest a pokání, snad jsem se sebe smyl to vše, čím jsem žil dříve. Věřím tomu, protože je mi lehký a protože miluji vše, co je živé. Mám rád toto město, měl jsem je rád vždy, ale dnes je miluji jinak," mluvil hledě na sluncem zalitou kamennou hladinu. "Vidím všechny ty životy, slyším dech jejich práce, jsou špatní snad, ale pro tu práci jim bude jednou odpuštěno mnoho hříchů. Loučím se s ním, protože jsem tady dnes naposledy — jsem, Mařenko."

"Pojďte", řekl pak a těžce povstal. Rozhlédl se ještě, rty se mu zachvěly, ale pak se rozjasnil a mluvil celou cestu laskavým tónem — jako by vlil do hlasu celý svůj těžce vykoupený mir.

A pak ulehl. Lékař, když ho prohlédl, řekl Marii, že nebude to s ním dlouho trvat. "Zhasíná jako svíce, když dohořívá. Jednou usne a již se neprobudí — přejte mu to", loučil se s ní plačící.

Příbuzní, dověděvše se o jeho umírání, objevili se najednou z čista jasna. Bratranec a sestřenice a s nimi několik jejich dětí. Prohlíželi si Marii nevražlivě, když je vítala.

"Vy jste ta asi", řekla jí urážlivě starcova sestřenice a přeměřila

ji pohrdlivě.

Stařec, který své příbuzné znal, zavolal si Marii, a když usedla k němu, řekl: "Mařenko, neodcházejte. Chci vás vidět, až přijde má chvíle, chci se na vás dívat, protože vy jste mi zárukou, že jsem nebyl tak špatný."

Slibila mu to, plačíc, třebaš ji bylo mezi těmi lidmi těžko. Rozuměla jim, nepřivedl jich zájem o starce, jen jeho peníze je přilákaly. "Jako supové se slétli," myslila trpce.

Stařec opravdu dohasinal, již nedny, nýbrž hodiny měl vyměřeny.

A v takový krásný, sluncem zatopený den při západu slunce odešel.

Před tím však dokončil své dílo, na něž myslil čtyři léta.

Dopoledne toho dne přišel k němu jeho starý přítel, — advokát Hron, dlouholetý to starcův právní zástupce, a s ním notář. Příbuzných se zmocnilo divoké rozčilení. — Viděla, že ji hlídají, před dveřmi do starcova pokoje stál vždy někdo z nich a přibližila-li se k nim, dávali nepokrytě najevo, že k starci ji nepustí.

Odešla proto raději do svého pokoje a tam slzíc, ponížena tím, co si o ní mysleli, čekala, vzkáže-li pro ni.

Přišel pro ni advokát. "Pojďte, Mařenko", řekl ji přátelsky. Znali se již dlouho, protože chodil k starci jednou, dvakrát za měsíc.

Když vešla, pohlédli na ni příbuzní nenávisťně, notář se zvědavým, ale laskavým zájmem, a stařec se na ni usmál světlým úsměvem. —

"Mohu začít, Jiří?" zeptal se advokát.

Stařec pokývl.

Advokát vytáhl z aktovky listinu, odkašlal si a začal čísti:

Já, Jiří Stašek, bývalý továrník, dnes soukromník a majitel realit, při jasném rozumu dělám toto jediné platné poslední své pořízení.

Vzpomínám při tom na celý svůj život a vidím, v čem jsem chybil, jaký jsem byl a proč jsem takový byl. Peníze byly mi tehdy tím nejdůležitějším, jimi jsem měřil sebe i jiné. Sám sebe, protože jsem jich měl mnoho, pokládal jsem vždy za

lepšího a důležitějšího, ne, byl ten, kdo jich měl méně. Peníze dělaly ze mne člověka tvrdého a krutého, peníze bránily mi, abych prohlédl a poznal sebe. Obracím se tímhle úvodem na vás, své příbuzné, protože vás znám a vím, že vy všichni jste právě takoví. Všichni máte tolik, abyste mohli být živi slušněji než miliony jiných, a přece čekáte na mou smrt, abyste o můj majetek rozmnožili svůj. — Kdybych dopustil něco takového, hřešil bych proti vám, protože byste byli ještě pyšnější a domýšlivější, než jste nyní. Neodkázím vám tedy nic. Rozhodl jsem dávno a po dlouhých úvahách o tom, kdo bude mým dědicem. Toho peníze mé nezkazí, protože jeho srdce je čisté a nepošpiněné prospěchářstvím a myšlenkami jen na sebe. A v jeho rukou mé peníze, — na nichž lpí tolik slz, stanou se dobrodiním a ne zlem, jakým by byly v rukou vašich. Ustanovuji tedy při jasném rozumu, po zralém uvážení a z důvodů, jež jsem uvedl, jedinou universální dědičkou veškerého svého majetku paní Marii Slezákovou, rozenou Palánovou na Vyšehradě, bydlící v mém domě v Libni čp. 1798, s výhradou, že mé dlouholeté hospodyně Anně Špálové vyplátí Kč 50,000 — slovy padesát tisíc Kč. Přeji své dědičce, aby byla vždy taková, jakou jsem ji poznal a podepisuji toto své poslední pořízení svým vlastnoručním podpisem.

Marie měla slzy v očích, takže neviděla, co se kolem děje.

U příbuzní stěž si přemáhali, aby nedali výraz svému zklamání a vzteku. Stařec díval se po nich, usmál se trpce a pak zabloudil pohledem k Marii. Ale jaký byl to úsměv, jenž ho rozsvítil. Díval se tak, až do konce čtení závěti a pak zavřel oči.

Příbuzní, sotva advokát dočetl, vyhrnuli se z pokoje a advokát šel za nimi.

"Takového něco mohl udělati jen blázen, už ty spletené nesmysly na to ukazují."

Ostatní přisvědčovali horlivě.

Advokát díval se po nich a naitech mu hrál sarkastický úsměv.

"Jiří nezapomněl, panstvo, na

tuhle možnou námitku s vaší strany. Dal se proto prohlédnouti dvěma profesory psychiatriy, kteří mu vystavili vysvědčení, že je duševně zcela zdrav. Konečně ta závěť sama svědčí o jeho bystrém úsudku a nebývalé moudrosti. To jsem vám chtěl říci na vysvětlenou", a advokát nečekaje, vrátil se k umírajícímu.

Za půl hodiny nebylo již v domě ani jediného příbuzného.

Marie nevěděla o ničem, všechn ten rozruch, který způsobila starcova závěť, jako by se jí ani netýkal. Pohlédla udiveně na advokáta a notáře, když jí odcházějící tiskli ruce, přejíce jí shodně upřímně to štěstí. "Jaké štěstí?" myslila, "když umírá, když odejde ten jediný, jenž byl jí zdí, o niž unavena mohla se opřít." Zármutek byl v ní tak veliký, že nemohlo jim proniknouti k vědomí to, že ji ustanovil svou dědičkou. Slyšela to, ale nechápala významu slov. Seděla, hledíc do té žluté tváře, na niž se snášel stín smrti, a plakala do sebe hořce svůj žal.

Odpoledne stařec se probudil a spatřiv ji, vztáhl k ní ruku.

Poklekla k lůžku a štkala: — "Neodcházejte, otče, nenechávejte mne tady. Mám jen vás."

Díval se na ní vážně a pak zašeptal jedině slovo: "Jaroslav". — A když na něho úzkostně hleděla, mluvil s přestávkami: "Mařenko, jste bohatá, jed'te tedy tam dolů, Vojta, můj advokát, vám poradí, někoho najde, ale jed'te tam. Najděte ho a přivezte si ho, je to váš muž a má vás rád."

"Pojedu, otče", řekla a políbila mu ruku.

A potom, — právě když slunce klesnuvši unaveně až k zemi, položilo se širokým proudem do pokoje, viděla, že oči mu utíkají dozadu, zachvěl se, a ruka, již dosud držela, bezvládně klesla.

Zatlačila mu oči a šeptala tiše, jako by se bála, že by ho mohla probudit: "S Bohem, můj otče, — spí sladce." —

Matka i sestra od doby, kdy byla sama, se jí vyhýbaly. Marie věděla, proč. "Abych na nich nic nechtěla", myslívala s trpkostí.

Nepřišly na pohřeb její Mařen-

ce, ale teď byly obě u ní denními hosty.

Čekala, kdy konečně řeknou — dej — a mučily ji litostivé řeči, obdiv, rady, ukazující jejich srdce.

"Jsi tak sama, Mařenko, neměli bychom se k tobě nastěhovat? — Nebude ti tak smutno", řekla matka týden po starcově pohřbu. — "Nebudeme ti překážet."

"Jedu pryč, maminko", — řekla Marie.

"A kam?" znepokojila se matka.

"Do Alžiru, je tam Jarka."

"Blázníš?" vyskočila matka, — která věděla již, co se stalo se Slezákem, "snad bys nestála o takového, ty, taková bohačka? Dáš se rozvést a vdáš se znovu, a jinak, než ses vdala po prvé."

"Je to můj muž a pojedu za ním a najdu ho", řekla pevně.

Matka pohlédla zmateně i zklamane na Boženu. Marii neušlo, že Božena jí dává očima nějaké znamení. —

"A kdy chceš jet?" zeptala se matka sklesle.

"Za týden". A pak, nemohouc již snést té šalebné hry, již s ní hrály matka se sestrou, vybuchla roztrpčena: "Vím, že sem nechodíte z lásky ke mně, kdybych byla chudá, nevzpomněly byste si ani na mne — řekněte, co chcete a dám — jenom se nepřetvařujte," vykřikla, pozorujíc, že matka ladí svůj obličej do zkormoucenosti. — "Co tedy chcete?"

"Boženka má známost", začala matka, "mají se ti dva tak rádi a sluší jim to, kdybys je viděla."

Marie tisknouc k sobě rty, dívala se do země.

"On je vrchní číšník", pokračovala matka, "moc šikovný člověk, a teď se mu právě nahodil jeden moc dobrý kšeft, vid' Božko?"

Božena neodpověděla, dívala se zlostně oknem.

"Je to vinárna a kavárna, ale potřeboval by pomoc, má peníze, ale ty mu nestačí."

"A kolik?" zeptala se Marie, — přemáhajíc nevolnost.

"Padesát tisíc", vydechla matka. —

V té chvíli otočila se i Božena a zadívala se na Marii.

"Dostanete je, přijďte zítra —

ale teď jděte, prosím vás, jděte, — chci být sama."

A když matka s Boženou s hlasitým děkováním odešly, Marie se rozplakala. Stará hořkost vyvstala v ní zase jako v dobách, kdy byla děvčetem.

Obstaravši vše potřebné k své daleké cestě, rozloučila se s advokátem, který ji ujistil, že v Paříži na ni bude čekat spolehlivý průvodce, řekla mu, kam jí psát, kdyby se něco stalo, a odejela na několik dní do rodiště mužova. — Vzpomínala si často na ten týden po svatbě, jež žila tam radostně a závratně šťastně a chtěla nabrati tam v těch místech, kde Jarka žil jako dítě a chlapec, sil k své cestě.

Švagr a švagrová přivítali ji trochu trpce — to, co se stalo, — kladli jí za vinu, ale když se dověděli, že ona, která je nyní milionářkou, jede, aby vyhledala muže, zmocnil se jich úžas — a jejich chování úplně se změnilo, zvláště když rozbalila zavazadla a ukázaly se dárky, jež všem přivezla. — Po vsi rozletěla se rychle o tom všem zpráva, a druhý den, když Marie vyšla do polí, zdravili ji vesničané s úctou a zaražení údivem, že tato krásná žena, tak bohatá, jede hledat až někde do Afriky Jarku Slezákovici.

A když švagrová, již Marie opravovala celý svůj hořký život, a které se to vše zdálo pohádkou, tak to bylo smutné a podivné, pověděla, slzic, sousedce, co ta "chuděrka" zažila, dívala se na ni vesnice jako na opravdový div.

"Jenovefa, učiněná Jenovefa," mluvil hostinský Sláma, "jiná po tom, co ji provedl, ani by si na něho nevzpomněla, a ona, sotva dostala ty peníze, místo aby užívala, jede ho hledat." A sousedé pokyvovali, něco jako stesk táhlo hlavami. Všichni jednou si mysli o jedné dívce, že je a bude taková, jako tahle podivuhodná Pražačka.

"Taková milá a hodná, nic ze sebe nedělá", dodávali k tomu.

Toho dne, kdy měla se vrátit do Prahy a pak odjeti do Francie, — vyšla si ráno ještě do lesa. Usedla na vrchu a dívala se do kraje. Ležel před ní právě takový, jako tehdy, když se dívala do dálky, s

ním. "Vrátím-li se sem kdy a tak šťastná, jako jsem byla tehdy", šlo ji myslí. Vyrušilo ji volání. Poznala hlas synka švagrové a ozvala se. —

"Hledáš mne?" přivítala ho s úsměvem.

"Teto, máte jít hned domů, čeká na vás nějaký pán", — vyřizoval chlapec, udýchán během.

Vracela se spěšně, nevyptávajíc se hoča. "Kdo to může být?" — Ale již z dálky poznala advokáta Hrona. "Stalo se něco, doktore?" zeptala se poplašena, protože ji neušlo, že advokát je vážný.

"Až ve světnici, Mařenko", — řekl.

Švagrová, spatřivši ji vcházet do světnice, odešla rychle, dusíc pláč.

"Co se stalo, doktore?" pobledla a sedla si, cítíc, že se jí třesou kolena.

"Buďte silná, Mařenko", začal doktor. "Včera jsem dostal zprávu —"

"Jarka?" vydechla.

"Ano", řekl doktor.

"Mrtev?"

"Padl."

Trvalo hodnou chvíli, než ji přivedl k sobě. Vzpamatovavši se, zeptala se horečně: "Není to nějaká zmýlená?"

Doktor zavrtěl hlavou: "Přečtěte si to", a podal ji dopis, suchý, úřední: — "Oznamujeme vám, že jsme zjistili, že hledaný Jaroslav Slezák vstoupil dne 16. března 192— do cizinecké legie pod jménem Jan Malina, kterýžto padl v potyčce se vzbouřenci v Maroku dne 15. dubna t. r. Ke zjištění totožnosti přikládáme fotografii a otisk prstů Maliny, správně Slezáka."

"Ověřil jsem si to, Mařenko, je to on. Podívejte se", a podal ji fotografii.

Marie dlouho se dívala na tu ji tak drahou tvář. "ano, hyl to on, třebaš tak nezvyklý v bílé uniformě cizineckého vojáka," a pak se rozeštkala usedavě.

Čtvrt roku nato Marie, sedíc u okna, vyšívala. — Bydlela v bytě starcově, v němž ponechala vše, jak bylo za jeho života.

"Je zde nějaký pán, Mařenko",

nahlédla hospodyně.

"Neznáte ho?" zeptala se.

"Neznám, ale vy prý ho znáte", a hospodyně couvnuvši, zavřela.

Marie vstala a zahleděla se ke dveřím. V černém zdála se vyšší, štíhlejší.

Byl to továrník Karen.

"Vy?" řekla, hledíc na něho široce rozevřenýma očima. V poslední době si často na něho vzpomněla a vždy taková vzpomínka zaplavovala ji podivným steskem.

"Musil jsem přijít, milostivá paní, nemohl jsem na vás zapomenout, a vím, že jste volná a i já jsem volný. Žena se mi zabilá v Nizze při srážce aut. Je to již pět měsíců. Bylo to toho dne právě, kdy jsem byl s vámi tehdy v lese

nad Mariánskými Lázněmi.

Marie se zarděla a sklopila oči. "Rekl jsem si, půjdeš a povíš ji, kdyby jednou chtěla býti někomu dobrým strážným andělem, aby si vzpomněla, že ty bys pokládal za nejvyšší štěstí nazývat ji svou ženou. Jen to, milostivá paní, přišel jsem říci. Vidím, že máte smutek. Ale mohu přijít později?"

Pohlédla na něho a pak zašeptala: "Myslím, myslím, že ano."

Zmocnil se její ruky a pokryl ji polibky a pak vyběhl.

Marie chvíli stála a pak skryla si oči v dlaních.

"Měla jsem ho tedy už tehdy ráda", šeptala si a bylo jí stydno, ač srdce ji přetévalo štěstím.

(Pokračování.)

Růže Mexika.

Román z mexického života před sto lety.

(Dle různých pramenů napsal Stan. Novotný.)

Kapitola třináctá.

Don Zamora, vůdce výpravy, bděl ve svém stanu, pobádán jsa k tomu zodpovědností, která na něm spočívala. Od jeho vedení vše záviselo; dovésti výpravu k cíli podnikané cesty, a od dosažení tohoto cíle závisely opět jeho ctižádostivé záměry.

Jeho sebedůvěra, jeho chladnokrevnost jeden okamžik zakolísaly, když u mostu u vodopádu spatřil onoho mladého muže, jehož rodinná podoba s osviceným rodem Medinů již při prvním spatření ho zalekla, a který mu řekl ona slova, jež dokazovala, že má před sebou skutečně svého synovce, a

že tento jest o minulosti velmi dobře zpraven.

Jak se toto poslední mohlo státi, bylo mu ovšem záhadou. Mladý muž, který vyrostl v pustinách jako schovanec zlatokopa, — který daleko od ruchu velkého světa prožil dosavadní svůj život, najednou zvěděl, že pochází z hrabat Medinů a v něm poznal svého strýce a zároveň vraha své matky.

Marně napínal svůj bystrozrak, aby hádanku tu rozluštil. Že oba prosti lovci byli by v nějakém vztahu k temné jeho minulosti, ovšem ani ve snu mu nemohlo napadnouti. Slova mladého muže, rozčilující scéna jeho skoku a pá-

du do divoké bystřiny přivedly dosavadní klid duše tohoto ctižádostivého muže a rovnováhy. Stíny dávno minulých dob vynořily se před jeho duševním zrakem, a současně proti své vůli pocítil v duši své lítost nad bednou smrtí posledního z jeho rodu, který, jak se zdálo, vzdor své prosté výchově následkem odvahy a ušlechtilosti duše více než kdo jiný byl hoden nésti pyšné jméno Medinů.

Tyto návaly citu u ctižádostivého muže neměly však dlouhého trvání. Hlas srdce, které promluvalo jeden okamžik, byl brzy potlačen hlasem chladného rozumu; nyní pohlížel s uspokojením na onu scénu u vodopádu, vždyť tam byl sprostěn nebezpečného nepřitele, který byl s to zničit celou pyšnou stavbu jeho budoucích nadějí. —

Odhodil přikrývku, která sloužila jako závěs nad vchodem do stanu, a vyhlédl na měsícem ozářenou poušť a na ležení, kde muži jeho rozkazům podřízeni ve skupinách dosud seděli, nebo se již odebrali k odpočinku. V dálce bylo lze spatřit obrysy skal, — které skrývaly zlatý poklad.

Každý člověk a byt' by měl sebe silnější vůli; pojat jest jistou úzkostí v okamžiku, kdy se blíží k cíli, od jehož dosažení slibuje si veliké věci.

Zamora zamyšleně pohlížel na mlhavý řetěz hor. Nejvýše ještě dva dny cesty, a jeho oči budou patřiti na nesmírné poklady, jež jsou určeny k tomu, aby pomoci jich bylo zřízeno nové království. Dospěje k tomuto již blízkému cíli? Mráz přešel Zamoru, jakoby tušení nějakého blízkého neštěstí, vniklo do jeho duše.

Násilně setřásl zmocnivší se ho slabost a promluvil několik slov k Josému, jenž bděl před jeho stanem, a který se hned poté vzdálil.

Za několik minut vstoupil Šebestián do stanu.

"Prál jste si se mnou mluvit?" hlásil se přichozí.

Zamora mezitím opět našel poklid své duše, a nic neprozrazovalo v tomto chladném, přísném obličejí, jaké vášně ještě před chvílí jím prochvívaly.

"Ano, chci s vámi mluvit, Šebestiáne", odpověděl Zamora, "dříve ale než přistoupíme k důležitému předmětu naší rozmluvy, chci vám položit nějaké otázky."

Šebestián se uklonil.

"Nejdříve bych rád zvěděl, co soudíte o oné střelbě, kterou jsme odpoledne slyšeli."

"Lidé, setkávají se na nezměrných plochách moře, proč by tedy ne také v této poušti? Nějací cestující a rudoši utkali se v boji."

"To jest také mé mínění. Nuže jinou otázku. — Ryno ještě není zpět?"

"Ne!"

"To jsem si mohl myslet, neboť kdyby byl zpátky, byl by se mi ohlásil. Co soudíte o jeho dlouhém prodávání?"

"Myslím, že jsme ztratili muže, který nám dosud sloužil za průvodčího."

"Co vás přimělo k této domněnce?"

"Nevysvětlitelné prodlužování jeho návratu. Možná, že byl překvapen Indiány a padl do jejich rukou."

"Jest to vaše skutečné mínění?" tázal se Zamora, upřev na něho zkoumavý pohled.

"To jest mé mínění", odpověděl prostě Šebestián, "ačkoliv Ryno zdá se náležeti k lidem, jež zřídka kdy neprávem pokládáme za zrádce. Mně není pouze jasna příčina, jakou by mohl míti k zradě."

Don Zamora pozvedl závěs stanu a ukázal Šebestiánovi mlhavé obrysy hor.

"Sousedství těchto hor může nám snad nejlépe objasniti jeho nepřítomnost."

Šebestián pohlédl tázavě na Španěla.

"Jest duch našeho mužstva stále stejný?" tázal se Zamora.

"Jest seňore!" odpověděl Šebestián. "Důvěra k vám, jako vůdci, který za ně bdí a který s nimi bojuje, jest neotřesena."

"Zřídka kdy měl jsem pod sebou lidi odhodlanější, než jsou ti to", spokojeně prohlásil Španěl; "jen bylo by si přát, aby jich bylo pět set, místo šedesáti. — Při našem návratu daly by se mé plány snáze provést."

"Já neznám, seňore, plány, o nichž mluvíte", odpověděl Šebestián vyhýbavě.

Zamora pohlížel před sebe zamyšleně.

"Zítřa", pravil po chvíli, "rozbijeme ležení u úpatí tam těch hor."

"Můžeme tam býti v několika málo hodinách", poznamenal Šebestián.

"Víte, co ona mlhavá pokrývka, jež zahaluje vrcholky hor, skrývá?" —

"Ne".

Zamora vrhal pronikavý pohled na větry ošlehané lice Šebestiánovy, jakoby chtěl čísti v duši tohoto muže, jemuž hodlal nyní světit veliké tajemství, jež dosud všem účastníkům výpravy bylo zamlčeno: blízkost zlatého pokladu, jeho místo!

Šebestiánův poctivý obličej, na němž nebyla ani stopa nějakých vášní, jež u druhých dobrodruhů tak silně sejevily, dávala mu jistotu, že nevěnuje svou důvěru žádnému nehodnému.

"Nuže", počal Zamora slavnostně, "tyto hory jsou cílem naší výpravy; ona mlhavá střecha nad nimi přikrývá poklady, které se tam hromadily snad již tisíce let. Tisíce a tisíce let uplynulo, a žádná ruka nedotkla se dosud těchto pokladů, jež nám zítřa či pozítří budou náležeti. Neděkujete Bohu za bohatý dar, jimž nás obmyslel?"

"Ne", odpověděl Šebestián prostě. "Nikoliv k vůli lakotě vzdoruji nebezpečím, jimž čelíme, nýbrž k vůli pomstě. Já jsem si kdysi práci rukou svých zbudoval domov. Po dlouhých dnech plných těžké námahy a starostí podařilo se mi nazývatí dům a co k němu patřilo svým majetkem. Dobrá, drahá žena a dvě rozkošné děti byly mojí radostí v oněch dnech. Indiáni vzali mi vše. Mou manželku a děti usmrtili, moji plantáž zničili, dům spálili — a pouze já sám unikl jejich zuřivému vzteku. Od té doby zanevřel jsem na zem, která mne nedovedla uchrániti před rudými d'ábly, a já na vlastní pěst' započal zničující boj proti Indiánům. Tucty těchto psích synů poslal jsem do věčných lovišť,

a mé jméno jest jim postrachem. Tedy nikoliv lakota mne k vám zavedla, seňore, také ne ctižádost. Ale přál bych si, abych mohl zlato k tomu obrátiti, abych zemi své opatřil klid a pořádek, které by umožnily mirumilovnému občanu klidně a spokojeně žíti a těšiti se z ovoce své práce; přál bych si, abych mohl svou otčinu pomocí těchto pokladů učiniti tak mocnou."

"To můžete, Šebestiáne, to můžete", vpadl mu do řeči vysoce potěšený Zamora, neboť radoval se z toho, že muž, kterého chtěl získati pro své politické plány, vyšel mu na půl cesty vstříc.

Výmluvnými slovy líčil nyní Španěl své záměry. Odhalil svůj plán k založení nové dynastie, a netrvalo dlouho, vsvědčil Šebestiánovi vše a našel v něm společníka, který nemohl býti nijak podceňován. To, co měl vykonati diplomatický vliv senátora dona Gastona v kongresu v Arispe, to samé měl vykonati Šebestián mezi velkými vrstvami lidu. A budou-li tyto získány, i kdyby v posledním okamžiku kongres v Arispe odmítl svůj souhlas, pak by spatřil svět řídký obraz, jak revolucí královský trůn nikoliv se řítí, nýbrž jest budován.

Oba muži vyšli před stan, aby se rozloučili. Zamora vrhnul ještě jeden pohled na zamlžené hory.

"Tam odtud budou opatřeny prostředky k vybudování nového království, a naše jména budou náležeti dějinám. Nyní však chovám ještě jednu obavu."

Šebestián pohlédl pln očekávání na Zamoru.

"Mám v podezření Ryna, že jest zrádce, a vy porozumíte tomuto mému podezření tím lépe, když vám sdělím, že jest to on, který mi tajemství zlatého pokladu prodal." —

Šebestián pohlížel zamyšleně do pustiny. Jeho oko zdálo se užítí něco neobyčejného.

"Vidím jezdce, který tryskem se k nám ženě", pravil po chvíli. — "Jest to buď Ryno nebo Perrin, kterého jste za ním vyslal."

"Přál bych si, aby to byl první," odpověděl Zamora. "Ryno jest padouch, kterého nerad pouštím

z dohledu."

Jezdec blížil se k táboru víc a více a konečně bylo slyšeti též jeho křik:

"Do zbraně! Do zbraně! Indiáni jsou zde!"

Byl to opravdu Ryno, který brzy na to ocitl se s koněm před jediným volným vchodem do tábora, který byl ponechán v barikádě. —

Don Zamora a Šebestián vyměnili mezi sebou rychlý, dorozumívající se pohled; neměli ale žádného času, aby spolu sdělili své myšlenky ohledně současného objevení se Indiánů a Ryna.

Všeobecný děs zmocnil se dobrodruhů po náhlém poplachu, — který způsobil křik Ryna: v celém ležení panoval zmatek a nepořádek. —

Tu zazněl daleko slyšitelný hlas Zamorův, který každého muže volal na své místo, a v několika vteřinách byl pořádek opět zjevnán. Slyšeti bylo jen supění koní a mezků, kteří se chtěli zbaviti ve svém strachu ohlávky.

Bývalý pastevec a Augustin byli první, kteří přistoupili k Rynovi.

"Myslím, že jste přilákal Indiány na naši stopu", pravil starý, při čemž vrhl na banditu pohled plný opovržení.

"Ovšem, já je přilákal", odpověděl nestydatě Ryno, seskočiv s koně. "Či jsem se měl nechat klidně od nich zajmouti a skalpovat? následován byl od nějakého staru, následován byl od nějakého staru-dokožců a nespěchal do ležení a tam hledal útočiště."

"Muž má býti mužem!" přísně prohlásil starý pastýř. — "Aby uchránil své druhy před nebezpečím; pravý muž dá si raději kůži s hlavy sedříti. Tak bych to udělal já."

"Každý dle své chuti", odsekl Ryno. "Já se zodpovídám jen donu Zamorovi a nikoliv jeho sluhům."

"Jak jsem pravil, stane se jen to, co se státi má", bručel k sobě staroch. "Zbabělec může prováděti jen zbabělství a zrádce zradu."

"Jest Apačů mnoho?" tázal se Augustin Ryna.

"Já neměl času je počítati", odvětil tento zlostně. "Vím jen tolik,

že jsou mi v patách."

Aniž by se děle zdržoval, kráčel ležením k donu Zamorovi. Tento, když vydal nejdůležitější rozkazy, očekával Ryna u svého stanu, aby od něho přijal zprávu o výsledku jeho cesty a o velikosti nebezpečí jež jim hrozí.

Když Ryno přišel k stanu, počal jeden muž, maje v ruce pochoďeň, podpalovali hromady na různých místech nahromaděného klesu, aby ležení bylo osvětleno.

"Ještě ne!" poroučel don Zamora. "Snad jest to falešný poplach."

Při těchto slovech přeletěl rty Rynovy záhadný pošklebek.

"Pro každý případ každý oseďte svého koně a buďte připraveni", rozkazoval dále don Zamora.

Španěl vstoupil zpět do svého stanu a pokynul Šebestiánovi a Rynovi, aby ho následovali. José, jenž byl osobním strážcem Zamorovým, postavil se vedle Ryna.

Tento, který svým zevnějškem chtěl si dodávati vzezření muže, který vykonal dlouhou a prudkou jízdu, byl vyzván pokynem ruky dona Zamory, aby podal zprávu. Ta byla krátká. Nejdříve oznámil, že propátral směr, kterým se má výprava dále ubírat, a že se snad odvážil příliš daleko přes hranice, než mu opatrnost kázala.

Šebestián jej přerušil.

"Já jsem učinil dostatečná bezpečnostní opatření, aby Indiánům zakryl naše stopy, ano dokonce vás jsem falešnými stopami svedl. Vy jste musel tedy předepsané vám směr opustiti."

"Ano, já zbloudil", odvětil drze bandita, "což jest přičisti jednotvárnosti této nekonečné pustiny, kde jeden pahorek podobá se druhému —"

"Chápal bych to, kdyby se měšťák dal něčím takovým mýliti", skočil mu do řeči Šebestián uštěpačně. "Ale vy! — Strach vás učinil slepým."

"Mně je strach právě tak málo znám, jako vám! Bez onoho sloupu kouře z ležení nebyl bych býval tak brzy našel cestu zpět do tábora. Potom jsem spatřil tlupu Indiánů a musel jsem učiniti zajižďku, abych se jim vyhnul. Při této za-

jižďce byl jsem objeven novými zvědy. Jen svému koni musím děkovati za to, že jsem se zdráv dostal do tábora."

Během této řeči odhradil Šebestián stanový závěs a patřil do pustiny. —

"Tamhle již jdou", pravil, ukazuje do dálky. "Vidíte, done Zamoro, ony tmavé stíny, to jsou zvědové, kteří obhlížejí naše postavení."

Don Zamora vystoupil před stan, aniž jediným pohledem zavadil o Ryna, jehož zprávu přijal mlčky. —

"Zapalte ohně!" rozkázal.

Několik okamžiků poté vyšlehly plameny, jež osvětlovaly ležení a okolí jako ve dne. Dobrodruzi stáli, s puškami v ruce, na vykázaných místech, koně byli osedláni a připraveni k okamžitému použití.

Slavnostní ticho zavládlo po prvním hluku, ticho, jaké bývá před bouří.

"Ve čtvrt hodině zaslechnete řev těch rudých d'asů", řekl starý pastevec k k Augustinovi, který stál vedle něho. "Povídám vám to, ačkoliv znám málo obyčeje a zvyky Indiánů."

"To jste k politování", odvětil s úšklebkem Augustin. "Vy jste v ohledu na Indiány a divoké šelmy ten nejučenější muž, jakého jsem kdy poznal. Vy říkáte, co se stane s takovou určitostí předem —"

"Jsou věci, které může každé dítě předvídati", odvětil staroch prostě. "Lze přece cestujícím, který ulehne ve vyschlé řečiště nějaké horské bystriny, když dešťová mračna stojí mu nad hlavou, prorokovati, že se probudí ve vodě. Člověk může také předem říci, že když Indiáni znají postavení svého nepřítele a pak se na chvíli stáhnou zpět, aby své bojovníky spočítali, podniknou útok. — Člověk může také s jistotou prorokovati, že více než jeden z nich vyrazí poslední válečný křik, — a že také mnozí z nás duši svou poručí Bohu. Kdo to bude? To jest to, co předpověděti žádný člověk nedovede. Znáte nějakou modlitbičku umírajících, Šebestiáne?"

"Ne", řekl tento smutně.

"To jest mi líto. To patří k o-

něm malým službičkám, jaké si přátelé mezi sebou mohou prokázati. Kdybych vás spatřil skalpovaného, nebo usmrčeného, — jistě bych se za vás —"

Starý pastevec byl přerušen řevem, který víc a více se blížil k ležení.

Ačkoliv tento muž měl ve zvyku, vždy to nejhorší předvídati, — přece jen v největších nebezpečích zachoval si chladnokrevnost a rozhodnost. Onen útěsný klid, který poskytuje fatalismus, neopouštěl starého muže ani v nejnebezpečnějších postaveních jeho dobrodružného života. — Zvláštní náhodou bylo tomu dnes jinak. — Augustin, který klidem starocha sám nabýval poněkud zmužlosti, upozoroval k svému největšímu úžasu a údesu, že rozestřel se v obličejí starého pastevice výraz nejhlubší duševní pokleslosti; jeho oči byly vlhké a slzy řinuly se mu po rozbrázděných lících.

Staroch upozoroval žasnoucí pohled Augustina, neboť pozdvihl hlavu a melancholicky se pousmál.

"Vy se divíte, že mne vidíte jako slabocha", pronesl, "ale každý člověk má nějaký okamžik, ve kterém se nedovede opanovati. — Hleďte, třeba jsem již stár, přece mi bude těžko tuto zem opustiti; nemám ani ženu ani děti, které by mne oplakávaly, ale zanechám zde starého přítele, od něhož bez bolesti se neodloučím. Můj kůň a já, jak často jsme společně putovali lesy a prairiemi a společně trpěli hladem a žízni — kdo se bude o věrné to zvíře starati, až mne zde více nebude? — Chcete to učiniti vy, Augustine? Slibte mi to."

Pastevec přistoupil ku svému starému koni, který stál ve skupině osedlaných svých druhů, a lichotivě hladil krk věrného zvířete. "Ale já nechápu —", koktal Augustin. —

"Co má přijiti, přijde", pravil staroch, který po krátkém okamžiku slabosti nabyt opět svého dřívějšího klidu. Pojd' me na naše místo."

"Věříte opravdu v předtuchy?" — dále se Augustin nedostal, neboť v témž okamžiku zasvištěla vzduchem šíp, a starý pastevec

klesl k zemi. Indiánský šíp vnikl mu do krku.

"Stane se jen to, co se státi má", šeptal tiše staroch s velkou jen námahou. "Augustine, nezapomeňte na mého koně —"

Dále mluvit nemohl, neboť vyřinuvši se krev přet'ala další jeho řeč.

Mezitím bylo v táboře i kolem něho živo. Jednotliví Indiáni na koních objížděli ve velikých kruzích ležení a v některých chvílích přiblížili se docela blízko. Jeden z nich při tom vystřelil šíp, jenž stal se osudný starému pastevci.

Don Zamora a Šebestián udileli rozkazy. Zamora s klidem a jistotou, jež tak blahodárně a uklidněně působila na jeho muže; Šebestián ohnivě, kterýž oheň přenášel se na jeho druhy.

Když Indiánské přední strážce, které patrně chtěly se přesvědčiti o síle a opevnění ležení, vrátily se ku svým, nastalo opět krátkou dobu ticho, jakoby vše v okolí bylo vymřelo; potom se ale ozval řev ženoucích se sem rudokožců a v několika málo minutách byl tábor Indiány obkliččen.

Dobře řízená střelba z pušek uvítala rudé bojovníky při jejich prvním útoku, a mnohý z nich zaplatil životem svou odvážlivost, — ale ostatní nedali se zadržeti, — hradby z vozu byly jimi ztečeny, a brzy rozpoutal se boj mužů proti mužům.

Don Zamora bojoval udatně jako řádný voják a při tom udržoval v oku celý tábor a i při třeskotu zbraní a řevu Indiánů byl stále slyšen jeho mocný velitelský hlas. José a Šebestián, kteří se drželi v jeho blízkosti, roznášeli a prováděli jeho rozkazy, takže Indiáni neměli co činiti s nějakou nespořádanou masou, nýbrž s dobře řízeným oddílem bojovníků.

Ryno držel se během boje s větší opatrností než udatností stranou, kdežto jeho moudrý kůň šel stále za ním jako pes a zdál se pozorovati každý jeho pohyb. Tak se dostal Ryno až na místo, kde nezuřil žádný boj, a tam náhle padl, jako střelou zasažen, k zemi. Kůň okamžitě přiběhl k padlému a sklonil se k němu.

Zrádce zůstal několik okamžiků nehybně ležeti. — potom opatrně zdvihl hlavu a ohlédl se na všechny strany. Nikdo nezdál se pozorovati jeho pádu, nikdo si nevšímal jeho počínání. Pomalu se pozvedl, počínaje si při tom jako těžce zraněný. Tak pomalu dopotácel se až k vozové hradbě. Když se ještě jedenkrát přesvědčil, že není nikým pozorován, opatrně uvolnil řetěz, který vozy spojoval, protáhl se povstálým tak otvorem, kůň za ním, a byli mimo tábor.

Aniž by použil třemene skočil Ryno do sedla a zmizel s koněm v noční temnotě.

Boj v ležení a kolem něho zuřil dále. Mrtví a ranění pokrývali na obou stranách půdu, planoucí táborové ohně osvětlovaly rudě krvavé výstupy tohoto nočního přepadu.

Indiáni s chytrou vypočítavostí vedli hlavní útok na jedno místo ležení, a aby roztřístili síly svého nepřítele, vedli zdánlivé boje na četných jiných místech. Hlavním cílem Indiánů bylo způsobiti ve vozové hradbě průlom, který by jim umožnil vniknouti do ležení a tam boj rychle rozhodnouti.

Nepřetržitým a zuřivým útokům rudokožců se to také podařilo, a dobrodruzi viděli se hrnouti do ležení nepřátele, jako rozbourené vlny mořské, které ochrannou pobřežní hráz prolomily.

Šebestián rychle postřehl nebezpečí a spěchal na ohrožené místo, svolávaje k sobě druhy.

Jak již praveno, Šebestián získal již mezi Indiány svému jménu respekt, a proto netrvalo také dlouho, byl poznán, on, který v boji může proti mužům pažbou své ručnice pracoval s takovou jistotou a s takovou zkázou, že rudokožci počali z onoho místa prchatí. Když Šebestián svou pažbou rozbil lebku hlavnímu náčelníku a ten se mrtev k zemi svalil, opustili bojiště i poslední Indiáni, a brzy bylo ležení dobrodruhů prosto všech nepřátel.

Když bylo prolomené místo ve vozové hradbě opět pečlivě opraveno, odali se dobrodruzi několik okamžiků zasluženému odpočinku. Indiáni nepodnikli žádný nový

útok, důkaz, že také oni potřebovali klid zbraní.

V táboře počali se ohlížeti po padlých a raněných.

"Náš ubohý staroch!" pronesl litostivě Augustin, patře na mrtvolu svého druha. "Budiž Bůh jeho duši milostiv. Budu bolestně postrádati jeho strašlivých příběhů, a ačkoliv mne vždy vzrušovaly, — byly přece jen velmi poučné."

"Ještě politování hodnější jest smrt Ryna", prohlásil José, neboť jsme v něm ztratili jistého vůdce."

"Ryno padl?" tázal se Augustin.

"Já ho viděl klesnouti, nejspíše ho zasáhla nepřátelská střela."

"Zemřel o jeden den později", vmísil se do hovoru Šebestián, který zaslechl slova obou mužů, "zemřel o jeden den později, jestliže vůbec jest mrtev, čemuž nevěřím; neboť on to byl, který Indiány do našeho tábora přilákal."

Dříve než oba dobrodruzi mohli odpověděti a o sděleném přemýšleti, zazněl hlas dona Zamory, — který svolával své mužstvo, aby se poradili o tom, co se má dále státi.

Bylo rozhodnuto, vítězství nad Apači, které v těchto pustinách brzy se rozšíří a pro další cestu může býti velikým prospěchem, učiniti ještě větší tím, že určitý počet mužů vypraví se pod vůdcovstvím Šebestiána k pronásledování nepřítele, aby ten byl co nejvíce oslaben.

Tak se také stalo.

V krátké době dvacet mužů na koních, v čele se Šebestiánem, opustilo ležení a jalo se pronásledovati Indiány. Zbylé mužstvo jednak mělo střežiti tábor, jednak dopřáti si potřebného odpočinku, nebo pohřbíti padlé.

Když se asi za hodinu vrátil Šebestián se svými lidmi, zavolal ho Zamora do svého stanu.

"Jak víte", počal poslední, "nalezáme se u cíle své výpravy; zítra dospějeme k oněm horám, které chovají zlatý poklad. Abychom nepřišli o odměnu našeho pochodu již tak blízko u cíle, musíme rázně čeliti zradě, a to jest to, o čem chci s vámi jednati."

"Poslouchám."

"Vy neznáte Ryna tak dlouho jako já, a přece jste ho správně

posoudil. Ten lotr od svého mládí udělal si řemeslo z toho, zrazovati a klamati ty, jimž se zdál býti nejvíce oddán. Vyprávěl jsem vám, že on to byl, od něhož jsem tajemství zlatého ložiska koupil. — Od dona Diega jsem zvěděl, že vraždou zmocnil se tohoto tajemství."

"To jest mu podobno."

"Já jsem měl proto od oné doby, kdy jsme opustili plantáž, stále ho v oku, aniž bych však co podezřelého objevil. — Teprve jeho dlouhá nepřítomnost v ležení vzbudivo ve mně znovu nedůvěru, — a dnešním jeho objevením se skoro současně s Indiány podezření mé stalo se skoro jistotou, a vy jste tento můj náhled zdál se sdíleti."

"My myslíte, že on to byl, který nám Indiány na krk přivedl?" tázal se Šebestián.

Don Zamora přikývl.

"Ovšem, to jest i mé mínění", hovořil dále Šebestián, "ačkoliv mi dosud není jasno, proč by se dopustil této zrady."

"Ježto jest cíl náš již tak blízký, nepotřeboval více naší ochrany a chce se sám zmocniti zlata", odvětil Zamora.

"Máte pravdu! Ale před chvílí pravil José, že ho viděl padnouti v boji."

"Tak jsem se domníval také já, neboť i já ho viděl klesnouti, neměl jsem však času, dále se o něho starati. Když jste se potom vypravil na pronásledování Indiánů, — prohledal jsem celé ležení, ale jeho tělo jsem nenašel. Také jeho kůň zmizel."

"Myslel jsem si to", mumlal Šebestián.

"On se tedy vzdálil z ležení, a není žádné pochybnosti, že jeho cílem jsou tam ty hory. Proto jest nutno, abychom okamžitě vydali se po jeho stopě, neboť nemá ještě žádný velký náskok."

Šebestián souhlasil.

"Odpočineme si ještě asi hodinu", pokračoval Zamora, "a pak započneme s pronásledováním. — Prosím vás, byste mne doprovázel, také Augustin a José mohou jíti s námi. Naším lidem řekneme, že jest zapotřebí krajinu obhlédnouti a zanecháme jim zde rozkazy k střežení tábora."

"A co s ním učiníme, jestliže ho dopadneme?" tázal se Šebestián.

"Provedeme rychlou a přísnou spravedlnost", odvětil temně don Zamora.

Hodinu nato opustili čtyři jezdci ležení, aby sledovali stopu Ryna. —

"Vrátil se Perrin, kterého jsem vyslal k vyhledání Ryna?" tázal se Zamora jednoho z dobrodruhů před opuštěním ležení.

"Ten ubožák se nikdy více nevrátí," odvětil tázaný. "Indiáni ho asi chytli a umučili."

"Tedy poctivý ten muž našel svou smrt", mumlal Zamora, "a zrádce unikl."

Po těch slovech pustil se za svými druhy, kteří již vyjeli z tábora.

Kapitola čtrnáctá.

Ostrůvek na řece, kde naši přátelé Gabriel, Pedrillo a Cesar se utábořili, byl od obou břehů vzdálen asi na dostřel z pušky.

Břehy řeky byly porostlé vrbami a topoly, jejichž kořeny, proniklé půdou břehu, spočívaly ve vodě, odkud přijímaly svou výživu. Prostorami mezi stromy byl z ostrůvku dobrý rozhled na rovinu.

Ostrůvek utvořen byl z nahromaděných se kmenů, které nějakou překážkou byly zadrženy, k nim přidružily se různé předměty, prst', bláto a vodní rostliny a tak povstal ostrůvek, jenž brzy byl pokryt různou vegetací, stromky, křovinami, travinami a vodními rostlinami a to tak hustě, že původ ostrůvku bylo možno spíše jen uhádnouti, než s jistotou určit.

Písek z pouště, který větry přes řeku odvály, usadil se na ostrůvku, a utvořil tak pevnou zemskou kůru, že nezasvěcené oko mohlo dobře za to míti, že ostrůvek jest přirozený, — utvořený zvýšením půdy.

Tento ostrůvek, jenž měřil v průměru asi dvacet kroků, musel býti stár již několik let a těšil se takové bujné vegetaci, že se mohl v ní muž dobře ukrýti před zraky těch, kteří stáli na břehu.

Zapadající slunko blížilo se víc a více horizontu a na ostrůvku nastával příjemný chládek, který blahodárně působil na tři muže, kteří zde tábořili.

Cesar byl rozložen na zemi a spal pevným spánkem mladého člověka; Gabriel, jak se zdálo, — střežil tento jeho spánek, a Pedrillo zabýval se tím, že měl nohy v řece a nechával si je omývatí vlnkami.

"Tenhle ostrůvek jest docela příjemným místem", pronesl Pedrillo ku Gabrielovi, "ale ztratili jsme celý jeden den, který jsme mohli užitečněji strávit. Nemůžeme již býti příliš vzdáleni od našeho cíle."

"Přiznávám, že jsme o jeden den přišli," odvětil Gabriel, "ale to dítě" — tím mínil Cesara — "není ještě zvyklé na dlouhé a vysilující pochody, jako my, poněvadž dříve konal dlouhé cesty jen na koni. — Za rok, doufám, bude moci konati takové cesty, jako my."

Gabriel zanášel se totiž myšlenkami, svého schovance pohnouti k tomu, aby s nimi sdílel život v lesích, a ačkoliv mu Pedrillo častokráte dokazoval, že není možno mladého muže v lesích pohřbíti, — přece jen Gabriel pevně ulpěl na této myšlence, ježto sám se nechťel odloučiti od dosavadního svého života, ale tím méně od Cesara.

Pedrillo usmíval se slovům Gabrielovým, což tento nezdál se pozorovati.

"Pohled' jen, jak ten ubohý mladík vypadá", ozval se, ukazuje na spícího; hled', jak se jeho obličej v těch několika dnech změnil. To ale nepochází jen od námahy a svízelné cesty, věř mi, únava sama tu změnu nepřivodila. Také to dobře chápu. Když jsem byl v jeho stáří, také bych v těchto pustínách — —"

Gabriel přerušil hovor, který mu byl nepříjemný.

"Hled', hled'," ozval se, "on se usmívá ve spaní, zdá se mu o radostech, jež poskytuje pustina, — snad se mu zdá o boji s nějakými divokými šelmami, nebo jak sfouknul nějakému rudochu svíci života." —

Kdyby ale starý lovec byl mohl čísti v duši Cesarově, byl by se znal, že mladý muž ve snu klečí před donou Dolores, která se k němu milostně sklání a svými rty čela jeho se dotýká.

"To je tedy poslední potomek slavného rodu," počal po chvíli opět Pedrillo, "zdali pak jej opět přivede k lesku a slávě?"

"Na to já se neptám", odpověděl drsně Gabriel, "nač bych se tázal, zda je hrabětem — já ho znám jen jako Cesara. Staral jsem se také o jeho předky, když jsem ho zachránil?"

"Budeš-li tak hlasitě hovořit, — vzbudíš ho", chlácholil Pedrillo svého druha.

"Máš pravdu", odpověděl Gabriel tlučeným hlasem, "ty mně stále připomínáš věci, na něž zapomínám. Já vím, že si na pustiny zvykne, až v nich bude žítí nějakou dobu."

"To jsou divné naděje, které si děláš", Pedrillo potřásl hlavou. — "Jak si můžeš jen myslet, že don Cesar, hrabě z Mediny, bude trávit svůj život v pustinách, když ho ve Španělských lesk jeho postavení a jeho domu nejen čeká, nýbrž dokonce návrat jeho vyžaduje." —

"Což nelze dáti přednost životu v pustinách před životem ve městě?" namítal Gabriel.

"Zajisté!" odvětil Pedrillo suše. "Proto jsou velká města tak osamělá a opuštěná, kdežto pustiny naproti tomu silně zalidněné."

Gabriel pohlédl zaraženě na svého druha. Chtěl něco namítnouti, ale slovo uvázlo mu na rtech — neboť jeho vycvičený sluch pojal zvuk, který nedopouštěl žádných pochybností, že Indiáni nalezájí se v blízkosti.

A skutečně byli to rudokožci, kteří se blížili k řece, byl to onen oddíl, který se od svých druhů oddělil, aby se zmocnil blýdých tváří na ostrůvku. Leč tlupa jejich nepřicházela tiše a opatrně, jak bývá obyčejem Indiánů, kteří jsou na válečné stezce, nýbrž s divokým řevem; jezdci daleko napřed, pronásledující jednoho jezdce, — který před nimi prchal. Byl to Perrin, kterého vyslal Zamora k vyhledání Ryna.

Perrin směřoval s koněm k řece, a netrvalo dlouho, mohli Gabriel a Pedrillo seznati, o co se jedná, že totiž běloch jest pronásledován Indiány.

Cesar byl řevem blížících se rudokožců probuzen a pozoroval s velikou účastí před ním se rozvíjející honbu na člověka.

Pedrillo pohlédl na Gabriela, jako by se tázal, zda jsou toto také příjmenosti pustin. Zpozoroval k svému úžasu, že obličej jeho starého druhá pokrýl se smrtelnou bledostí.

"Tady je vidět", uvažoval Pedrillo, pozorně sleduje pronásledování bělocha Indiány, "k čemu vede příliš velká láska. Tento Gabriel, kterého jsem nikdy neviděl se chvěti, zbledl při spatření Indiánů, poněvadž se bojí o život svého miláčka."

"Ten je ztracen", řekl po chvíli Gabriel, "at' si pospiší sebe více, před Indiány řeky nedostihne."

"Nuž, půjdeme mu na pomoc", zvolal Cesar ohnivě. "Přece nebudeme nečinně přihlížeti, jak jest neviný křesťan před našima očima vražděn."

Gabriel a Pedrillo na sebe pohlédli.

"Pokud ostrůvek neopustíme", pravil první, "ručím za naše bezpečí. V boji budeme tři asi proti dvaceti. Váš život, Cesare, jest mi příliš drahý, než abych ho obětoval za nějakého cizince, třeba to byl běloch; necht' se jeho osud naplní."

Během tohoto krátkého hovoru prchající běloch dostal se tak blízko k řece, že z ostrůvku mohli dobře pozorovati ustrašené tahy jeho obličejů. Ještě několik skoků a byl by řeky dosíhl, tu zasvítlé laso, otočilo se kolem hlavy prchajícího, a ten v následujícím okamžiku byl s koně stržen a bezmocně ležel na zemi, vydán svým nepřítelům na pospas.

Radostný a vítězný křik spěchajících sem Indiánů doprovázel chycení bílého jezdce. Pedrillo a Gabriel vyměnili pohled zděšení a soustrasti.

"Bohu dík", ozval se Cesar, — "oni ho neusmrtili."

"Tím hůře pro něho", bručel Pedrillo. "Kdyby byl mrtev, nemusel by nyní nic více snášeti. — Náhlé ticho mezi Indiány jest znamením, že každý z nich se zabývá vymyšlením nějakého způsobu

mučení zajatce. Chycení bělocha jest v jejich očích daleko cennější, než pochyťání celého stáda koní."

Zatím co rudoší zajatce obklopili, seskočil jejich vůdce s koně, hodil jednomu rudochu uzdu svého zvířete a přikročil k břehu, aniž by se podílel na poradě svých druhů.

Běloši na ostrůvku sledovali pozorně každý pohyb Indiána, — v němž podle ozdoby jeho hlavy okamžitě poznali náčelníka a byli nemálo znepokojeni, když zpozorovali, že ten hledá jejich stopy v písku.

"Tenhle rudý ďábel má již zprávu o naší přítomnosti", šeptal Gabriel. "Nejspíše našli naše stopy, když jsme opustili břeh, abychom se zde utábořili."

S velikou pečlivostí náčelník pátral na břehu po stopách, které mu měly dáti jistotu, že zpráva jejich zvěda byla pravdivá, že se totiž na ostrůvku utábořili tři běloši.

"Je to Černý Pták", tiše prohlásil Pedrillo, "a jak se zdá, pomysleli nám prokázati čest své návštěvy a při té příležitosti narazili na nešťastníka, o jehož smrti se ti rudí d'asové radí."

Zatím skončili Indiáni poradou o osudu zajatce, což dali na jevo radostnými výkřiky; museli však čekati na návrat svého náčelníka, než mohli provést své usnesení. — Tento se vrátil asi za půl hodiny zpět, když prohlédl velkou část říčního břehu.

Promluviv krátce se svými bojovníky, vrátil se opět ku břehu, udělal si z ruky hlásnou troubu a volal:

"Bílí bojovníci ze severu mohou se ukázati. Černý Pták a jeho lidé jsou jejich přátelé."

"Co mu máme odpověděti?" tázal se Gabriel svých druhů.

"Nic", odvětil lakonicky Pedrillo. —

Když Indiánský náčelník několik minut marně čekal na odpověď, počal znovu:

"Orel může oku Apače svou stopu ve vzduchu ukrýti, — losos, který jde proti vodě, může mu svou stopu zahladiti, ale běloch, který táhne pustinou, není ani orel ani lososem."

"Ale také ne hloupou husou!" mumlal Pedrillo. "Hloupá husa by štěbetala a tak se prozradila."

Náčelník stále čekal na odpověď, leč Pedrillo nepronesl svá slova tak hlasitě, aby je Indián mohl zaslechnouti.

"Bílí bojovníci ze severu", počal opět Černý Pták, — "jsou tři proti dvaceti; rudí bojovníci zavazují se svým slovem, státi se jejich přáteli a spojenci."

"Jakou zradu má za lubem?" — šeptal Gabriel.

"Nechme ho klidně mluvit", — zabručel Pedrillo, "aspoň se tak dozvíme více."

"Kdyby bílí bojovníci znali úmysly Černého Ptáka, vyšli by ze svého úkrytu", pokračoval Apač. "Bílí muži ze severu jsou nepřáteli bělochů z jihu. Apačové mají celé ležení bílých bojovníků z jihu ve své moci."

"Hledací zlata budou mítí asi špatné postavení", poznamenal tiše Gabriel.

"Kdyby bojovníci severu spojili jejich dlouhé pušky s Indiánskými, pak by se tito rozdělili s nimi o vlasy, poklady a koně bělochů z jihu. Indiáni a běloši tančili by okolo mrtvol jejich nepřátel."

Naši tři přátelé na ostrůvku učinili současně posunek rozhození. Raději chtěli společně zahynouti, než aby s proradnými Indiány přepadli třeba i společného nepřitele.

"Černý Pták považuje kuguara za šakala", poznamenal tiše Gabriel, který si bezděčně posloužil obraznou řečí Indiánů. "Ach, kdyby zde nebyl Cesar", dodal, "byla by má dobrá puška již dávno dala odpověď tomu rudému lotrovi; k vůli němu ale, musíme se vystříci boje."

Pedrillo zaslechl poslední slova a lehce pokrčil rameny.

"To nebude závisetí jen od naší vůle", zabručel. "Nu, uvidíme."

Indiánský náčelník zdál se pozbývatí trpělivosti, když stále nedostával žádné odpovědi. Ale rudoch dovedl se opanovati, aby nic v jeho zevnějšku nenasvědčovalo jeho vnitřnímu pobouření. Černý Pták ještě neztratil všechnu naději, že získá tyto tři bělochy s jejich

nikdy nechybujícími puškami za spojení, a proto stále ovládal vzcházející se ho již rozmrzelost.

"Stopu buvola v prairiích není lehčeji sledovati, než stopu bělocha", počal znovu. "Indián pozná dle stopy buvola jeho stáří, velikost jeho těla, cíl jeho cesty i čas, kdy tudy prošel. Na ostrůvku nalezá se jeden muž, silný jako buvol a větší, než nejdelší puška; pak jest tam jeden bojovník smíšeného původu jihu a severu, a jeden mladý bojovník, čistého původu z jihu. Ale spojení těchto dvou posledních s prvním značí, že jsou nepřáteli bělochů z jihu, neboť slabší vyhledávají přátelství silnějšího a slouží mu."

"Bystrozrak toho rudého psa jest opravdu pozoruhodný", šeptal Gabriel Pedrillovi.

Ten jen pokrčil rameny, vyjádření se Černého Ptáka jeho ješitnosti nezdálo se příliš lichotiti.

"Čekám na odpověď bílých bojovníků", počal opět náčelník, "ale slyším jen šum řeky a šepot větru. Chci říci bílým bojovníkům, co mně za ně řeka a vítr odpovídají. — Běloši jsou v omylu, říkají mi, oni myslí, že rudý muž má oči vzadu hlavy, že stopy buvola jsou pro něho neviditelné, a že rákosí na ostrůvku jest neprostřelné. — Černý Pták ale směje se odpovědi větru a vody."

"Tak ho rád slyším", hlesl Pedrillo, "nyní z něho počne spadávat maska, a on vyjádří své opravdové myšlenky."

"Odmítnutý přítel", pokračoval Apač, "stane se strašlivým nepřítelem." —

"My si říkáme také něco podobného", poznamenal tiše Pedrillo. "Přítel, který ti jako přítel nemůže pomoci, přece ti jako nepřítel může uškoditi; my ale také říkáme: — Bože, chraň mne před mým přítelem, před nepřítelem budu se chrániti sám!"

Černý Pták pokynul nyní zajatému bělochu, aby k němu přistoupil. —

Ten ovšem musel poslechnouti. Náčelník ukázal na ostrůvek přestem. Potom označil mu mezeru mezi dvěma chumáči rákosu.

"Chce běloch poslati tam kulí?"

tázal se.

Zajatec nerozuměl lámané španělštině, již byla řeč Apače promíchána, a zůstal proto něm. — Náčelník dal jednomu ze svých bojovníků nějaký rozkaz; ten přinesl pušku, která byla zajatci odebrána. Černý Pták mu ji podal a naznačil posušky, co od něho žádá. —

Nebohý Perrin zamířil. — Ale strach třásl jeho údy, a puška klátila se v jeho ruce jako třtina.

"Ubohý ten člověk trefí sotva ostrůvek, tím méně nás", prohodil Pedrillo flegmaticky. "Nenajde-li Indián žádný lepší prostředek, aby nás přiměl k mluvení, — pak nechť mne kozel vezme, promluví-li až do zítřka jediného slova."

Zajatec vystřelil a z třesoucí se mu v ruce pušky, kule vrazila hvízdajíc do břehu ostrůvku.

Černý Pták učinil pohrdavý posunek. Potom se obrátil a zdál se prohlížeti své soukmenovce. Pak se chopil sám pušky a obrátil se opět k ostrůvku.

"Ruce Černého Ptáka netřesou se tak, jako větrem uschlé stéblo trávy", zvolal. "Než ale vystřelí, bude počítati do sta. Bílí bojovníci, kteří jsou na ostrově ukryti, odpovědí."

"Cesare", nakazoval Gabriel, zaujměte místo za mnou."

"Já zůstanu zde", odpověděl s naprostou rozhodností Cesar. "Já jsem mladší a na mně jest, abych vás před nebezpečím chránil."

"Dítě", na to Gabriel, "nevidíte, že moje tělo na všech stranách přesahuje o šest palců vaše? To znamená, že poskytuje Indiánům dvojnásobný terč, a vás by to vystavilo nebezpečí, aniž byste mne ochránil."

Gabriel po těch slovech tiše popolezl a poklekl před Cesarem.

"Done Cesare", klidně pravil Pedrillo, "nechte ho. Nikdy žádný člověk neměl ušlechtilejší štít, než jest srdce tohoto obra, který jen k vůli vám chová obavu."

Indiánský náčelník s pozdviženou puškou, hlaveň na ostrůvek stále namířenou, naslouchal a počítal pomalu do sta.

Ale s výminkou šumění vody a šeleštění mírného vánku, vše zů-

stalo tiché. — všude, v blízkosti dále panovalo hluboké ticho.

"Náčelník vystřelil. Kusy rákosí vyletěly do vzduchu. Ti naši přátelé, klečící v řadě za sebou, neposkytovali žádný široký terč."

Kule s hvízdodem je přeletěla.

Černý Pták vyčkal minutu, potom volal opět silným hlasem: "Indián se zmýlil. — Doznává svou mýlku. Bude hledati bílé bojovníky jinde."

"Kdo tomu věří, bude spasen", poznamenal suše Pedrillo. "Ten rudý pes jest si svou věcí jistější, než dřívě, nechá nás nyní tak dlouho na pokoji, než udělá něco se zajatcem, a to dlouho trvati nebude, neboť mučení bělocha jest divadlo, jehož se Indiáni nikdy nemohou dost nabažiti."

"Nyní jest čas, abychom pro nebožáka něco udělali", — řekl Cesar.

Gabriel se nejdříve otázal pohledem Pedrilla. Potom pravil:

"My neříkáme ne. Ale já stále ještě doufám, že neočekávaná nějaká okolnost mu přijde na pomoc. At' říká Pedrillo co chce, tyto Indiáni ještě mohou o naši přítomnosti pochybovati, ale více nebudou, jakmile se ukážeme."

Že k boji s indiány dojiti musí, o tom Gabriel nikterak nepochyboval, ale jen k vůli Cesarovi hledal důvody, které ho nechaly ještě doufati, že se mu podaří nepříteli přece oklamati. Starý, zkušený lovec, který hleděl stokrát smrti v tvář, aniž by pohnul brvou, chvěl se o život svého znovu nalezeného miláčka. A kdo by mu to mohl zazlívati? — K jeho starosti o život Cesarův přibyla ale ještě jiná! Viděl sice, že mladý muž čelí statečně nebezpečí, ale bude též chladnokrevně vzdorovati smrti? Zachová v nebezpečí stoický klid a odevzdanost v osud, o nichž Gabriel a Pedrillo podali již tolik důkazů?

Starý lovec pojal rozhodnutí.

"Poslyšte, Cesare, mohu k vám mluvití řeči muže, který se životem uzavřel již účet? Neztuhne vaše krev při mých slovech —"

"Pochybujete o mé odvaze?" — přerušil jej Cesar s tonem předhůzky. "At' řeknete cokoliv, at' o-

de mne žádáte, co chcete — já se třásti nebudu, nýbrž budu činiti pouze to, co je muže důstojno."

Gabriel objal mladého muže, — který promluvil tak statečně, a také Pedrillo stiskl mu pohnutě ruku. —

Nikdy se nenalézali tři muži ve větším nebezpečí, než jaké hrozí nám", počal Gabriel slavnostně. — "Naši nepřátelé jsou sedmkráté početnější, než my. Kdyby každý z nás usmrtil pět rudochů, přece jich bude ještě více než nás —"

"My jsme jich již usmrtili více než pět", přerušil jej Pedrillo.

"Zajisté — a proto nechte nás dnes jednati," zvolal Cesar.

"Dobře, dítě, dobře!" odpověděl Gabriel. "Ale ať se stane cokoliv, tito d'ábové nesmí nás dostatí živé do rukou."

"Ne", prohlásil Cesar pevně.

"Ještě něco, můj synu", dodal lovec třesoucím se hlasem, vytasiv dlouhý, široký nůž z pochvy. — "budeme-li bez prachu a olova obkličeni těmi psy a nebude více žádné vyhlídky na záchranu — když tento nůž v mé ruce bude jediným prostředkem, který nás bude moci zachrániti, abychom živi nepadli do rukou těch rudých psů — co pak řekneš, můj synu?"

"Pak řeknu: usmrťte mne, otče, ať zemřeme společně."

"Budiž tedy", slavnostně pronesl Gabriel, vrhnuv pohled plný lásky na svého miláčka, který ho nazval otcem. "Tento nůž jest posledním nešim prostředkem, abychom pak navždy byli spojeni."

Po těch slovech podal Cesarovi ruku, kterou tento pohnutě stiskl.

"Ať přijde nyní co chce", pokračoval Gabriel, "více se nerozloučíme. A nyní se pokusíme zajatce zachrániti."

"Nuže, k dílu", zvolal Cesar v mladistvém zápalu.

"Klid, mé dítě", mírnil ho Gabriel. "Nejdříve musíme seznati, co ti rudí d'asové s ním zamýšlejí."

Indiáni během této doby konali ještě krátkou poradu a potom postavili svého zajatce asi na dvojnásobnou dálku donosu pušky od břehu. Měl údy úplně volné. Indiáni utvořili za zajatcem asi na deset kroků širokou řadu.

"Ach", řekl Pedrillo, který se svými druhy pozorně sledoval počínání rudochů, "vím tak přesně, co s ubožákem budou dělat, jako bych byl býval jejich poradě přítomen."

"Nu?" tázal se Cesar napjatě.

"Chtějí zvědět, má-li zajatec lepší nohy k běhu, než měl ruce k střílení. Ted' si udělají kratochvíli s dostihy."

"Já tomu ještě nerozumím", mínil Cesar.

"Dají zajatci předskok," vysvětloval Gabriel, "potom všichni na dané znamení vrhnou se za ním s tomahawky a kopími. Má-li běloch bystré nohy, dostane se před nimi k řece. Pak na něho zavoláme, aby připloval k nám."

"A jeho pronásledovatelé?"

"Kule našich pušek budou ho chrániti. Ostatní uvidíme. — Jestliže ale strach jeho nohy ochromí, tak jako dříve třásky se mu ruce, pak první Indián, který ho dohoní, roztříští mu tomahawkem hlavu." —

Cesar přitiskl pevněji pušku k sobě a vrhl soustrastný pohled na nešťastného bělocha, který s vyděšeným zrakem stál a v hrozně úzkosti čekal na okamžik, kdy Indiánský náčelník dá znamení k strašlivým těm dostihům.

Potom ukázal náčelník na bose nohy svých bojovníků a na boty bělochovy. Tomuto pokynu bylo dobře rozuměti.

Zajatec posadil se na písek! — Pomalu a zdráhavě, aby snad ještě několik drahocenných minut získal, počal zouvatí boty.

"Tihle běsové", zvolal Cesar rozhorleně.

Gabriel položil mu ruku na ústa.

"Ticho!" nakazoval, "neberte tomuto nešťastníku poslední naději na život prozrazením naší přítomnosti. Teprve na dostřel můžeme se mu státí prospěšnými."

Cesar umíkl a zavřel oči, aby nespátřil strašlivou scénu, která se měla před ním odehrávatí.

Konečně se zajatec opět vzpřimil. —

Nohy majíce napjaty, čekali Indiáni na znamení k nastávající honbě; tělo bělocha chvělo se jak osykový list. Tu náčelník zatle-

skal, a běh na život a na smrt započal. Nebožák zdál se mítí nohy jelena, leč jeho pronásledovatelé rovnali se krvežíznivému tigrovi, který nedá kořisti své uniknouti.

Předskok, který měl zajatec, — dopřával mu přece ještě trochu výhody. Přeběhl část prostory, která ho dělila od řeky. Ale kameny, které rvaly jeho nohy, ostré pichláky kaktusů, které kůži nohou prorážely, brzy nechaly ho v běhu kolísati.

Ale přes to přese vše měl ještě předskok. Leč jeden z Indiánů, — který byl za ním nejbliže, vrhl po něm své kopí. Toto proletělo mezi paží a tělem, a Indián, který silou chybného vrhu ztratil rovnováhu, upadl na zem.

Perrin zdál se býti jeden okamžik nerozhodnut, zda má se chopiti po něm vrženého kopí a teprve pak pustil se opět v další běh.

Krátké to zdráhání stalo se mu osudné.

Naši tři přátelé na ostrůvku sledovali s puškami k výstřelu připravenými honbu na pevnině.

Najednou zableskl se nůž v mračnách prachu, který zvířilo jedenadvacet nohou běžců, nad hlavou nešťastného Perrina, který učinil skoro již poslední skok k běhu.

Gabriel vystřelil, ale příliš pozdě. —

Indián, který zasažen kuli starého lovce, válel se na zemi, držel v ruce již krvavý skalp zajatcův, který též bez hnutí ležel na břehu.

Na tento neočekávaný výstřel, jemuž následoval válečný ryk Gabrielův a Pedrillov, odpověděl sborem řev Indiánů. Tak rychle, jako přiběhli, tak rychle se vraceli a nechali svou obět', jež zdála se býti mrtva, ležeti na břehu.

Gabriel ukázal na nebožáka Perrina.

"Je-li v něm ještě jen jiskra života", pravil, "musíme ho zachrániti. Od skalpování se neumírá."

V tom okamžiku zdálo se mu, jakoby zaslechl od břehu sténání a slabé volání o pomoc. Bezděčně povstal a zapomínaje k vůli lidskosti na všechnu opatrnost, vyhlížel přes křoviny. Při spatření čepice z liščí kožišiny, kterou měl

Gabriel na hlavě, ustoupili Indiáni ještě více, neboť nyní poznali jednoho ze svých největších nepřátel, jehož puška měla tu strašlivou pověst, že nikdy nechybí.

Zraněný Perrin volal nyní žalostně o pomoc a prosebně spínal ruce k ostrovu, když se ukázal Gabriel.

Tento vzpřimil nyní celou svou mohutnou postavu a zatočil vyhrůžně svou puškou proti nepřítelům.

"Střílejte na ty psy, jakmile sebou některý jen pohne", zvolal daleko slyšitelným hlasem, "a nezapomeňte, že nás nesmí živé dostat." —

Po těch slovech vstoupil Gabriel do vody. Každému obyčejnému muži byla by voda dosahovala až k bradě nebo ještě výše, kdežto Gabrielovi sotva po ramena. Pušku máje připravenou k výstřelu, blížil se ku břehu, aby zraněného zachránil.

"Done Cesare", kázal Pedrillo, "střílejte teprve po mně, bude-li třeba, neboť moje puška z Kentucky donese dále než vaše, ale pro každý případ buďte připraveni ku střelení tak jako já a Gabriel."

S puškou k výstřelu pohotovou, přehlížel Pedrillo jiskřícím okem řadu nepřátel, připraven zastřelit každého, kdo by se odvážil něco proti Gabrielovi podniknouti.

Tento bral se zatím statečně vpřed a dospěl brzy na mělkou vodu při břehu. Jeden z Indiánů, ozbrojený puškou, zamířil na Gabriela, který právě vystupoval z vody, ale v témž okamžiku zaplatil životem svou nepředloženost. — Pedrillova puška promluvila, Indián padl mrtev k zemi.

"Nyní jest na vás, done Cesare, rudé ty lotry držeti v uctivosti", pravil Pedrillo, který usedl na zem a nabíjel svou pušku.

Cesar zatím neměl příležitost vyzkoušeti jistotu své zbraně. Dobře mířená rána Pedrillova poučila opatrné Indiány, míti se na pozor a tak nechali záchrannou práci Gabriela nerušeně dokončiti. Nešťastný Perrin neměl též pro ně více žádné ceny, neboť jeho skalp již měli, jedinou to trofej, která v očích rudocha měla něja-

kou cenu.

Zraněný byl uložen našimi přáteli na ostrůvku, obvázan a ošetřen, jak jen bylo možno za daných okolností. Indiáni stáhli se ještě dále od břehu řeky a zdáli se raditi.

Pustina opět nabyla smutné své tvárnosti. Listí topolů tiše šešestilo ve večerním vánku, ve vlnách řeky pohrávalo si zapadající slunce, tráva na prairii pohybovala se pod dechem večerního větrku.

Když byl Perrin dovedným rukama Gabriela obvázan a s námahou odpověděl na několik jeho otázek ohledně výpravy hledačů zlata, upadl k hluboký spánek.

"Nyní pomýšlejme sami na sebe", počal Gabriel. "My si musíme zbudovati pevnější hradbu proti kulím a šípům. Země a rákosí nás ovšem chrání před spatřením, ale ne před kulemi. Spočítali jste, kolik pušek mají tito Indiáni?"

"Sedm, jestli se nemýlím", hlásil Pedrillo.

"Tedy dvanácti z nich netřeba se příliš obávati, poněvadž mají jen šípy. Dobře! Ti darebové nemohou nás na tomto ostrůvku napadnouti ani z pravé, ani z levé strany, neboť na těch stranách nás chrání voda. My můžeme očekávati tedy jen útok z obou břehů. Snad již část rudochů učinila oklíku, aby se dostali přes řeku, a tak nás měli mezi dvěma ohni."

Strana ostrůvku, jež ležela proti druhému břehu, byla po celé své délce pokryta kořeny a stromy, jimiž kule nemohla tak lehce proniknouti. Druhá strana ale, od níž bylo možno opět útok očekávati, byla chráněna jen rákosím a zakrsalými vrbami, které poskytovaly málo ochrany.

Gabriel s pomocí Pedrilla a své vlastní neobyčejné síly přenášel různé kratší kmeny a suché větve na ohroženou stranu. Krátká doba postačila obratným lovcům, opatřiti slabou stranu ostrůvku nemotornou síce, ale pevnou barikádou, která měla chrániti obhájce ostrova před smrtícími střelami.

"Hleďte", obrátil se Gabriel k Cesarovi, "za těmito kmeny budete právě tak chráněni, jako za hradbou pevnosti. Budete vysta-

ven jen těm kulím, které by mohly býti vypáleny se stromů na břehu, ale to já již zařídím, aby žádný z těch lotrů nedostal se na vrchol stromů."

Starý lovec mnul si spokojeně ruce, a vykázal Cesarovi místo nejlépe chráněné.

"Nepozoroval jsi?" tázal se potom Pedrilla, "že při každé námaze, kterou jsme měli s lámáním silných větví, nebo při pozdvihnutí naplavených sem kmenů, pohyboval se ostrůvek?"

"Ano!" odpověděl tázaný, "člověk by mohl míti za to, že ostrůvek čeká jen na zdvižení své kotve, aby mohl po proudu dále se plaviti."

Oba lovci pocítili, že se blíží okamžik, kdy pomine klid zbraní, aby udělal místo zápasu na život a na smrt.

Gabriel nakázal oběma svým druhům, aby šetřili střelivem, — a Cesarovi dal několik pokynů pro správnou střelbu. Stiskl Pedrillovi ruku, což tento mlčky opakoval, potom přitiskl se zvláštní něžností Cesara na svá prsa, jako tehdy při námořní bitvě, kdy od něho byl odloučen.

Když byl vzdán takto tribut lidské slabosti, odebrali se tito tři ochráncové ostrůvku opět mlčky na svá místa a vyčkávali útoku s klidnou myslí; větším klidem ani Indiáni nemohli se honositi.

Sipavé oddychování skalpovavého Perrina, šplíchání vody na kmeny narážející a ševel travin byly nějakou chvíli jedinými, které rušily ticho a klid přírody. — Slunce sklánělo se stále hlouběji za horizont.

"Přichází hodina, kdy tito noční démonové počínají své operace", pravil vážně Gabriel. "Jest to hodina, kdy tito člověčí kaguaři plíží se, aby hledali kořist!"

Nikdo na ta slova neodpověděl. Nastávalo šero.

Křoviny na břehu počaly na se bráti ony fantastické postavy, jaké nejistě světlo šera takovým předmětům dává.

Zeleň stromová změnila se v černou. Ale zvyk propůjčil oběma lovcům ono bystré oko, jímž se

vyznamenávají Indiáni. Při bdělosti jejich nic nemohlo jejich vycvičené smysly oklamati.

"Pedrillo", ozval se Gabriel tichým hlasem a ukázal prstem na protější břeh, "nezdá se ti, že tamto křoví vypadá jiné a větší?"

"Ano", odpověděl Pedrillo. "Křoví dostalo zcela jinou tvářnost."

"Co vidíte vy, Cesare?" tázal se pak Gabriel tohoto. "Vy máte ostré oko mládí, nezdá se vám, že tam v tom vrbovém křoví na levé straně jakoby čněl uříznutý kmen?"

Cesar chvíli pozoroval označené křoví, načež řekl:

"Máte pravdu, ale —"

Odmíchl se a pevně upřel pohled na jiný bod.

"Nu?" tázali se Pedrillo a Gabriel současně.

"Mezi tou vrbou a oním topolem vidím křoví, které tam dříve nebylo."

"Ach", pravil radostně Gabriel, "zde je vidět, jaký prospěch přináší život v pustině. — Nejmenší změna v krajině padne do oka a stává se drahocennou pomůckou v okamžiku nebezpečí. Měšťák by to nepoznal."

Pedrillo pozdvihl mlčky svoji pušku.

"Cesare, vezměte na mušku ono vrbové křoví, kdežto Pedrillo ono druhé —"

Dva výstřely zaduněly tichem pustiny.

Umělé křoví se shroutilo a také ve vrbovém počalo se cosi hýbati. Cesar a Pedrillo usedli na zem, aby své pušky opět nabíli; Gabriel připravil se k výstřelu.

Krupobití kulek, jež přišlo s břehu, srazilo listí a malé větévký nad hlavami našich tří přátel, ale jinak žádnou škodu jim nezpůsobilo. — Zároveň Indiáni opět spustili jejich uši rvoucí válečný řev.

"Nemýlím-li se, zbývá jich ještě sedmnáct", mínil Gabriel. "Je dobře počítati jejich mrtvé."

"Pozor", zvolal. "Vidím pohybovati se listí jednoho topolu. Větřík to není, jenž by jim tak klátil. Jest to nepochybně jeden z těch darebů, který vylezl nahoru." —

Třesk výstřelu zabouřil tichem a kule, která udeřila do jednoho

kmenu na ostrůvku, dokazovala, že zkušený lovec měl pravdu.

"Ty jsi můj", zamumlal Gabriel, "a byt' bys byl tak lstivý jako d'as i jeho babička."

Tiše svlékl svoji koženou kazajku, na její límec nastrčil čepici a vztýčil obě na kusu dřeva, aby to rudoši na břehu mohli zpozorovati.

Cesar patřil pozorně a s úžasem na jeho počínání.

"Kdybch chtěl této lsti použití proti bělochovi", vysvětloval Gabriel během této práce, pak bych se nepostavil za, nýbrž vedle své kazajky, neboť běloch by okamžitě střílel na můj oděv, jsa toho mínění, že mě trefí. Indián počítá ale jinak, on bude hledati svůj terč buď vpravo nebo vlevo od mé kazajky, a proto si stoupnu právě za ni."

Mezi tou řečí upevnil dřevo s kazajkou a čepicí na křoví, a sám za tím poklekl, maje pušku pohodovou k výstřelu.

"Hned budou kolem nás létati kule", prohodil k oběma druhům, "proto zůstaňte ležet, a ty, Pedrillo, pamatuj si, že máme ještě šestnáct nepřátel, neboť ten darebák na topolu —"

Několik výstřelů třesklo, a kule létaly vpravo a vlevo od Gabriela, ale žádné škody neudělaly.

Gabriel se usmál.

"Řekl jsem vám" — mluvil polohlasitě — "že jsou běloši, kteří Indiány pobíjejí jejich vlastní zbraní."

Z jeho pušky se zablesklo, třeskla rána, ve větvích topolu na břehu řeky to ožilo, lidské tělo padalo od větve k větvi — kule starého lovce zasáhla svůj cíl, ačkoliv jen nepatrně mihnul se rudého těla mezi listím, každému jinému oku neviditelné, udávalo mu směr.

Zufivý křik Indiánů byl odpovědí na tento mistrovský výstřel.

"Hrajme si na mrtvé", navrhol Gabriel. "V našem postavení zde jsme bezpečni a musíme jen pozorovati vrcholky stromů, neboť jen tam odtud nám hrozí nebezpečí."

Krupobití kulek a šípů znovu proletěla vzduchem; Gabrielova čepice a kazajka spadly k zemi,

jím samotným jsouce strženy. V panujícím pološeru zdáli se Indiáni považovati spadlé kusy oděvu za padající tělo, a vítězoslavný křik zazněl v uši tří našich přátel, kteří chovali se tak tiše, že rudoši na břehu mohli míti za to, že smrt měla na ostrůvku žně.

"Mně se zdá, že jeden z těch rudochů leze tamhle na ten strom, aby se po nás podíval. Ale nechme ho. Oni nás musí pokládati za mrtvé, aby sem přišli si pro naše skalpy."

Skutečně jeden z rudochů vyšplhal se na strom na břehu a s velikou opatrností dostal se až na vrcholek. Odtud mohl shlédnouti vnitřek ostrova, což také opět s velikou opatrností učinil.

Pohled na bezvládná těla na zemi ležící zdál se porozoratele na stromě překvapiti. Jinak Indián nedá se lsti svého nepřitele tak snadno zmásti. S odvahou, která po mistrovské ráně Gabriela všechny překvapila, ukázal Indián pojednou celé své tělo a zamířil svou puškou na ostrov.

Naši tři přátelé ani se nepohnuli.

Rudoch nechal zbraň klesnouti, zdvihl ji ale opět a opět ji spustil; potom vyrazil vítězný pokřik.

"Dobře se zakousl", poznamenal Gabriel, aniž by odvrátil zrak od Indiána.

"Já si toho darebáka budu pamatovati," zabručel Pedrillo, "který mne nechal dvakráte patřiti do ústí jeho hlavně, aniž jsem já mohl něco učiniti, než ležeti zde jako mrtvý."

"Jestliže se nemýlím, je to sám Černý Pták", odpověděl tiše Gabriel. Jest tak statečný, jak náčelníkovi býti přináležejí."

"Holomek je to", bručel Pedrillo. —

Indián na stromě pozdvihl po třetí pušku, mířil dlouho a rozvážně, jakoby měl střeliti o cenu a stiskl spoušť. Kule zavadila o Pedrillovy vlasy a vrazila do kmenu. Odstěpek dřeva zranil Pedrilla na čele.

"Já si to s tebou již vyrovnám, ty rudý d'áble", láteřil tento zlostně, "příležitost k tomu se již najde." (Pokračování.)

Oslava zlatého jubilea kněžství důst. Františka J. Kulíška v Kansas City, Kansas.

J. Ex. nejdůst. pan biskup Fr. Johannes a mnoho katolického kněžstva a lidu postavilo se na slavnost.

Slovenská katolická osada sv. Cyrilla a Methoděje v Kansas City, Kansas, oděla se ve slavnostní roucho v pondělí, dne 22. července 1935., aby oslavila zlaté jubileum kněžství svého horlivého a milovaného duchovního správce, důst. p. Františka J. Kulíška. Hned ráno před 9. hod. bylo okoli chrámu Páně a osadních budov plno zbožného hlavně slovenského lidu, který vyčkával na průvod účastníků, shromážděných se na faře.

V 9 hodin průvod vyšel v tomto pořádku: Svatý kříž nesl Leonard Raca, s nímž po obou stranách nesli svíce Vincent Grosko a Jiří Višňovský. Za nimi kráčely školní dívky bíle oblečené. Starší byly oblečeny v zlatožluté šatky. Potom šli graduanti z roku 1935. se svými graduačními odznaky. Josef Chomtos, oblečený v roucho akolyta, nesl pastýřskou berlu, okrášlenou větvičkami se zlatými lupínky, klasy pšeničnými a hrozny. Pak šli ministranti v bílých klerikách a límcích. Františka Soltisová a Teresie Slaninová, oblečené v modrý oblek, nesly košíky zlatožlutých růží. Dívka, Regina Chontos, družička zlatého jubilea, oděna šatem, okrášleným zlatými okrasami, s vlečkou a zlatým závojem. Nesla na rukou peřinku, na níž byl položen zlatý věneček. Ji doprovázelo 7 družiček, oblečených v modravé šatky. Za těmito šlo důstojné duchovenstvo s důst. p. jubilantem. Konečně šel v průvodu Jeho Ex. nejdůst. pan biskup František Johannes, D.D., za nímž ponášeli vlečku hoši-pázata: František Zeleňák a Theodor Wolff, oblečení v nádherné zlatožluté šatky.

Celý tento průvod byl velkolepý a za jeho úpravu a uspořádání zasluhují si ctihod. sestry-

učitelky v osadě sv. Cyrilla a Methoděje všeho uznání a pochvaly.

Hned po příchodu tohoto malebného průvodu do chrámu Páně, začala slavná mše svatá. Celebrantem byl jubilant, důst. p. F. J. Kulisek. Presbyter assistens byl veleddst. p. Ant. Dornseifer. Jáhnem byl důst. p. Jan Perše, Slovinec z osady sv. Rodiny; podjáhnem důst. p. Karel Stimač, z osady sv. Jana Křt., Chorvat; obřadníkem důst. p. John O'Connor z osady sv. Petra, všichni z Kansas City, Kans.

Mše svatá byla sloužena "comram Episcopo", jenž byl přítomen mši svaté na trůně v presbytáři. Nejd. biskup sám začal stupňovou modlitbu za asistenci přítomných kněží. Důst. p. jubilant pak pokračoval až do konce. Po sv. evangeliu bylo troje kázání. Slavnostním kazatelem byl důst. p. Marian Kotínek, O.S.B., z Atchison, Kansas, milý přítel jubilantův. V anglické řeči, hluboce založené a důkladně promyšlené, vyličil přítomným velkou zodpovědnost povolání kněžského a jeho velkou důstojnost i jeho slasti a strasti a konečně srdečně blahopřál jubilantovi k tomuto dni a svolával hojnost požehnání Božího na jeho hlavu. Přál mu, aby ještě dlouhé roky mohl pracovat na vinici Páně ve zdraví a spokojenosti duše. Jeho nadšená slova zanechala hluboký dojem v duších přítomných osadníků.

Po něm ujal se slova náš starý a vzácný přítel, důst. pán Václav Líněk z osady sv. Jana Nepom. v St. Louis. V pěkné, jadrné slovenčině blahopřál dp. jubilantovi, že se dočkal té velké slavnosti zlatého jubilea, což není tak častý případ; na konec vřelými slovy doporučil důst. p. jubilanta pod ochranu nebeské Královny, nejsvět. Panny Marie, která je matkou všech křesťanů a obzvláštní ochranitelkou ve

všech potřebách a útrapách kněžského života. Vzletné kázání důst. p. V. Línka nevymizí tak hned z paměti přítomného lidu slovenského v Kansas City, Kans., žijícího.

Na konec nejd. p. biskup Leavenworthský, František Johannes, D.D., v delší řeči vyzdvihl význam kněze pro osadu. Kněz je otcem osady, srdcem osady; s osadníky se raduje, pláče, sdílí s nimi radosti i žalosti. Od kolébky až do hrobu se o ně stará, pracuje pro ně, napomíná je, bdí nad nimi, vychovává jejich děti, aby z nich byli dobří katolíci, hodné dítky Boží a svaté církve. Skončil přáním hojného požehnání Božího důst. p. jubilantovi slovy: "Ad multos annos!"

Po mši svaté ubíral se průvod na faru ve stejném pořádku. Jeho Milost', nejdůst. pan biskup žehnal osadníky, kteří vroubili chodník po obou stranách.

Potom bylo připraveno důst. duchovenstvu skvělé pohostění na faře, a v přátelském hovoru ještě dlouho trvali spolu na faře, až pozdě k večeru rozjížděli se do svých domovů.

Mezitím dítky byly hojně počastovány zmrzlinou a jinými pamlsky ve školní dvoraně, aby i ony měly památku na slavnost.

Z českých kněží byli přítomni: důst. p. Jan M. Sklenář z Plzně,

Kansas, kromě zmíněných již důst. pánů Mariana Kotínka z Atchison, Kansas a důst. p. V. Linka ze St. Louis, Mo. — Mezi jinými byli tito důst. pánové: Jan Grudzinski, Jan Perše, Kar. Stimač, Msgre J. P. McKenna, Albert Dixon, Rudolf Groener, Ant. Dornseifer, Francis Zekas, Eugene Valelly, Francis Price, Florian Briede O.F.M., Angelus Schaefer O.F.M., Th. K. O'Connor, F. Mejak, John O'Connor, Isidore Smith O.S.B. a jiní.

Tak skončil ten velepamátný den, jak pro důst. p. jubilanta, tak pro celou osadu. My všichni osadníci jeho v Kansas City, Ks., blahopřejeme mu a ze srdce voláme: "Na mnohé, mnohé roky!"

Důst. panu jubilantu dostalo se četných blahopřání, zvláště srdečný pozdrav a blahopřání od ndp. opata Valentina Kohlbecka O.S.B. z Lisle, Ill., od Národního Svazu Českých Katolíků z Chicaga, podepsaný p. předsedou Janem Strakou a tajemníkem p. J. W. Vollerem; od obecní rady rodné obce Loučany na Moravě; od veleváženého přítele p. Dra Hynka Dostála, zasloužilého redaktora "Hlasu", St. Louis, Mo., a od jiných.

Životopisná data důst. p. jubilanta jsme již dříve v tomto listě uvedli. Zde jen podotýkáme, že ve slovenské osadě sv. Cyrilla a Methoděje v Kansas City, Kans. působí po dlouhých 30 let. Za jeho duchovní správy vystavěn byl chrám Páně sv. Cyrilla a Methoděje zasvěcený, škola a farní budova, takže náš horlivý jubilant byl skutečným tvůrcem a organisátorem této krásné osady.

Důst. panu jubilantu přejeme, aby se dočkal ve zdraví i jubilea dýmantového, aby s Boží milostí dále tak úspěšně pracoval na vinici Páně a na povznesení sobě svěřeného lidu slovenského jako až dosud.—Red. Hl.

Největším dobrodincem katol. tisku je ten, kdo jej řádně sám platí a mezi přátely rozšiřuje.

DOPISY.

SHINER, TEXAS.

Čtená redakce České Ženy! — Pořád čekám že uvidím v Č. Ž. dopis od některé té paní, jež mi psaly v zájmu těch pičesových semen, s kterými jsem se seznámila prostřednictvím České Ženy, ale žádná se ani neozve. Tak jsem se odhodlala, že sama něco napíšu, jelikož mám trochu volného času, jehož se mi ani dříve nedostávalo, poněvadž bylo pořád co dělat. — Také jsem čekala na to, až jak se mně ty pičesy vydaří. Tak milá pí. Halupníková, musím vám sdělit, že vám za to velice vděčím, že jste si tenkrát mého dopisu v České Ženě povšimla a hned mi ta semena zaslala. Též kvítí, které jste mně s tím poslala je pěkné. — Zvláště ty "čtyry hodiny" se mně moc líbí, neb mají pěkně fialový květ a dlouho kvetou. Schovám si ze všeho semena. Též ty pičesy budu nadále pěstovat, neb je to moc úrodně a dost ranné. Měla jsem jich jeden řádek, ale byl žlutý od květu jak zasedaly. — Mám dvoji sortu, a oboji mám ráda. Ty veliké mají hodně masa, tak z nich dělám salát. Syrové pokrájím na kousečky, dám sůl, pepř, smetanu a také trochu octu, je-li libo. Nám se to všem líbí. A jiný způsob je tento. Též tak pokrájím, přidám banány smetanu, cukr a vanilku. Ty malé jsem zase zavařila. Mám jich 10 kvartů. Do těch zase dám lemony, cukr a hřebíčky, a též je to tak dobré.

Paní Marie Doležalová ze Shiner píše, že je už pěstuje 30 roků, a že by bez nich nebyla. Napíšte nám, jak vy je zavařujete. — A vy paní Žofie Dibala, jak vám se letos urodily? Dále paní Julie Holubová, co jsem vám těch pár semínek poslala. Slibila jste že budete psát, ale pořád nic. Tak se ozvěte a napište jak se vám uvedly. Moc asi ne, poněvadž už to bylo hodně pozdě. Já mám všechny ty dopisy uschované, jež jsem tenkrát dostala, abych nezapoměla ta jména.

Též má teď jedna paní dopis v Č. Ž. z Clevelandu, který se mně

moc líbí a který se zájmem čtu. Jméno té paní nevím, proto že má ještě pokračování. Umíte to pěkně popisovat, tak jen toho napište hodně.

Ted' zas něco jiného. Musím sdělit smutnou zprávu, že dne 13. července uložili jsme k věčnému odpočinku mého jediného bratra, Fr. Bužka, na katolický hřbitov na Ammansville, po krátké nemoci, otravě krve. Dvakrát jsme jeli ho navštívit. Po prvé, když jsme tam přijeli, vypadal dosti dobře, a zdálo se že z toho vyjde, ale když jsme přijeli podruhé, už tam byl dp. Raška, který jej zaopatřil. Ten den byl ještě vzat do nemocnice kde také skonal. Bůh mu dej lehké odpočinutí a světlo věčné at' mu svítí. Tak si teď někdy zanotím:

Odpočiň po práci denní; čekej slavného vzkříšení, o bratře nejmilejší, když jsi umřel v Ježíši. Ty jsi život, vzkříšení, smrt to jest jen zdřímění.

Tak naživu mně zbyla jen jedna sestra, která je ve staré vlasti a s kterou si občas dopisujem. Ostatní již dávno odešli na věčnost. Jsem v Americe sama.

Počasí tu máme obstojné a úroda též se ukazuje dost dobrá, jestli do toho nic nepříjde.

Dopis se mně prodloužil tak končím s pozdravem na čtenou redakci a všechny čtenáře a čtenářky.

Anna Sýkorová.

HALLETTSVILLE, TEX.

Čtená redakce a čtenářstvo Č. Ž.! — Aby těch dopisů z Texasu bylo více pokusím se též něco napsat. Díky za vybídnutí mně ku psaní pí. A. Petrové z Yoakum. — Počasí u nás máme teď horké, a tak i nálada ku psaní schází, proto těch dopisů máme tak málo.

U nás již nám nastává pikování bavlny, nějaký balík již byl sem přivezen, ale bude ta úroda bavlny omezená dvojnásobně. Z jara bylo moc dešťů, tak bavlna velice vyrostla a hmyzu se namnožilo a bavlník neobsednul, tak někde není na keřích nic. A druhé omezení máme od vlády, všude se pole odměňuje, jestli má farmář bavlny

přes miru, tak s ní ven. Také rozvodněné řeky nadělaly obrovské škody na úrodě a na všem jiném, tak že mnoho rodin přišlo o všechno co měli. Tot' opravdu smutné.

Dnes právě zemřela v nemocnici Ryngerově mladá žena pí. Anežka Schneiderová, dala život robátku, které za 16 hodin zemřelo a ona je následovala za týden. Byla teprv 36 let stará, a šest malých sirotek zanechala, a manžela v nesmírném zármutku, jakož i rodiče, sestry a bratry. — Byla též členkou naší K. J. Z. T. — Bůh buď milostiv duši její a pozůstalou rodinu potěš.

A jak často ta neúprosná smrt' otvírá dvře v rodině p. Františka Klekarů. Před sedmi lety žila šťastná a spokojená devítiletá rodina a dnes z celé té rodiny jsou 4 členové pozůstalí. V sedmi letech zemřeli rodiče ještě dosti v mladém věku a mladý nadějný syn; jedna dcera krátce provdaná uhořela, a teď nejmladší dcera, sotva třicetiletá, také zemřela. — Pohřbena byla na St. Mary's vedle svých drahých. Bůh jim dej věčnou radost.

Abych vám nepsala samé smutné zprávy, tak zase něco veselejšího. — Věrnost a lásku manželskou si slíbili p. Frant. Polášek a naše milá spolusestra Mary Jalufkova v chrámě P. Nejsv. Srdce Páně. — Dp. A. Drozd požehnal sňatku jejich. Také já jim přeji ať slunko lásky a štěstí po celý jejich život jim září.

Pi. Doležalová ze Shiner, ráda čítám vaše dopisy, a jak vzpomínáte na ty ruční práce a na pletené punčochy. Já jsem žádné punčochy tak ráda neměla, jak ty co jsem si první upletla ve škole. A jak se šlapa roztrhala ještě se podštrýkávaly a zase se nosily; ty byly aspoň pevné a teplé. Když poprvé přišla učitelka k nám do školy řekla: Děvčátka pozor: Zítra si přinesete přádénko bavlny zmotané na klubku číslo 12, a 5 jehlic číslo 2, a opakujte mně to co jsem řekla. Tak si to všechny zapamatujete.

To bylo starosti; u nás ve vesnici to nedostal, tak my po škole

utíkaly hodinu cesty pro to až do Fryštáku. A příští den již jsme se začaly učit štrýkovat punčochy.

Božíčku, a teď po padesáti letech jen samé punčochy hedvábné; jaký to převrat ve všem se stal. To by ty naše babičky otevřely oči, jak teď je na tom světě.

Pište opět pí. Doležalová, vaše dopisy se hezky čtou. Až přijedu do Shiner, možná se někdy poznáme. —

Ještě jsem nikdy nečetla o otrocích, ale ubohý strýček Tom, to byl mučedník. Srdce se svíralo úzkostí při čtení, ale konečně to dobře skončilo. I ten ukrutný tyran dosáhl milosti od Boha, že kajicně zemřel.

Velmi ráda jsem nedávno v Č. Z. četla dopis ze Hvozdné u Zlína. Jest Hvozdná nedaleko mého rodiště Kostelce u Štípy a prosím vás ctěná paní opět nějaké zprávy napište do Č. Z. — Přijměte srdečný pozdrav z daleké Ameriky.

S upřímným pozdravem všem čtoucím a s přáním všeho dobra od Pána Boha zůstávám

Marie Kuhnová.

CLEVELAND, O.

Ctěná redakce a milé čtenářky! — Již dlouho se připravuji napsat dopis do naší milé České Ženy. Toto je můj první dopis. — Co se týče novin z Clevelandu to čtu často dopisy od jiných odběratelů. Právě jsem četla článek o zlatém jubileu dp. Frant. Kuliska, ve kterém jsem se dočetla, že v jeho osadě je málo českých rodin. — Tu jsem si vzpoměla na svoji návštěvu ve Philadelphii, právě je tomu rok co jsem tam byla. Ptala jsem se po českých kostelích, ale v celém městě není jediného. Je tam 146 kostelů, 2 slovenské, hodně italských, a též 3 černošské, tak myslím, že tam moc Čechů není. Kostely jsou tam krásné a 200 let staré, a ještě jsou tam okolo nich hřbitovy jako v Čechách. — Též jsem navštívila kostel, do kterého chodil prezident Washington, a též jsem navštívila dům, v němž byl zhotoven první Americký prapor. Dům je velmi malinký, ale je udržován ve stejném pořádku ja-

ko byl nový. A ještě jsem tam viděla mnoho historických památek. Kdybych chtěla všechno vypsát co jsem tam viděla, tak by p. redaktor hodil můj dopis do koše, protože by Česká Žena na něj nestačila.

Končím s upřímným pozdravem na všechny čtoucí

Františka Krobůsek.

(Redakční koš je 'strašidlo' pro ty, kterým se nechce psát. Jsou-li dopisy dlouhé, tedy je rozdělíme na 2-3 čísla. Tož jen pište! — Pozdrav! — P. red.)

Vrbětice na Vláře, Morava.

Ctěná redakce a milé čtenářky a čtenáři České Ženy! — Již dva roky jsem nepsala do naší milé Ženušky, ale nemyslete že jsem zapoměla. Už kolikrát jsem měla takové předsevzetí, že napíši dopis, ale konec konců vždy z toho sešlo. Až po příkladu, který mě dává moje přítelka M. B. jsem se do toho pustila. Dosud jsem to nechávala Fr. z Chicaga, ale vidím, že od té doby, co se oženil, nějak zapomíná. Ale ono jest to tak. — Kdyby člověk mohl vždy sednout a psát jak myšlenky jdou hlavou, pak by měla redakce dopisů tolik, že by to šlo většinou do toho velikého "Vincka", kterého tam v redakci mají, a to by se nám jistě nelíbilo.

Tak co Vám draží krajané mám psát?

O dojmech, které jsem prožila při návratu do vlasti jest již trochu pozdě; mnohého by to snad ani nezajímalo. Jen podotýkám: Odchází-li člověk z domu do ciziny, s těžkým srdcem se loučí a podobně jest při návratu. Na chvíli onu nezapomenu nikdy, když zaznělo poslední s Bohem, poslední stisk ruky krajanů a přátel a již mě vlak unáší k New Yorku, kde, sotva se trochu mysl uklidní, zase nové loučení.

Byla půlnoc, když stála jsem na palubě v kroužku svých přátel, kteří přišli, by na lodi "Bremen" dali mě poslední s Bohem. Jest to chvíle ne moc radostná a přece na ni tak rádi vzpomínáme.

Ted' právě co ty řádky piši do-

stala jsem návštěvu. Slečna Fanuška Danova s bratrem Antonínem z Val. Příkaz se přišli s námi rozloučit, již příští týden jedou do Spojených Států do Albany. Tak Fanuško, nezapomeň co jsi mi slíbila, a přeji Vám oběma mnoho štěstí v té nové vlasti.

Poměry u nás nejsou právě skvělé, ale jsou mnohem lepší oproti tomu jak bylo před lety. — Ačkoliv náš kraj je nazván chudým Valašskem, dovoli si mnohé změny; paní "moda" provádí své divy bez rozdílu jak ve městě tak na venkově. Hospodářské a práce polní se taky hodně mění. Dnes v naší vesnici má skorem každý secí i žací stroj, všeliké plečky, radličky, kultivátory, čistící mlátičky a j. Dříve to bývalo jen v panských dvorech a u nás byly známy ponejvíce motyky.

U nás začínají právě žně. Osevy podzimní jsou moc pěkné. Jarní, zvláště ty pozdější jsou dosti špatné, neboť z jara pro špatné počasí se nemohlo včas set a teď následkem hrozného sucha nám hrozila velká katastrofa. Již více než šest neděl vůbec nepršelo, až dnes, t. j. 19. července se dobrotivý Bůh smiloval; ráno přišla malá rosa tak se to trochu ovlažilo.

Myslela jsem, že napíši jen kratičké dopis, ale vidím že se to trochu prodlužuje. Bojím se, aby p. sazeče nepřešla svatá trpělivost, než tento můj dopis vřadí mezi jiné.

Bývalému opuštěnému listku od trojlístku přeji touto cestou mnoho štěstí a zdaru na nové životní pouťi a v novém domově. Počkej Matyldo, to ti tak lehce neodpustím. Vždycky jsi říkala, že jsi lepší než já, a zatím mě necháš bez jakékoliv zprávy tak dlouhý čas. — Věříš, že jsem mimo svatební obrázek už od sv. Vánočních nedostala od tě ani řádečku? Však ti to oplatím.

M. Ž. taky jsi mě dávno nepsal. My tě často vzpomínáme jak jsi k nám tak dva roky chodila. Já se těším že se brzy uvidíme. Přijedeš?

Mařko Š. Tobě přeji šťastnou cestu. Jistě si vzpomeneš, že beze

mě se ti špatně pojede. Kdo ti bude podávat skleničky? No jenom brzy přijed', těšíme se.

A co dělají naše čtenářky v Derby a Shelton, Conn.? Je vás tam tolik pilných čtenářek, ale na dopisek by se žádná nezmohla, — protože se žádné nechce. To každá raději ve volné chvíli sedne s Č. Ženou do houpáčku, a už ty dopisky a románky hltá. — Však Vás znám.

Zde je Č. Ž. velmi oblíbená jak u starých tak u mládeže. My doma ji všichni rádi čteme. Když přijde, to kdyby bylo jak pilno, musím vědět aspoň kdo piše, a po přečtení již putuje po celé vesnici. Máme několik svazků a všechny jsou rozpůjčeny.

Srdečně zdravím p. redaktora, všechny známé i neznámé čtoucí a zvláštní pozdrav rodině Žiškovej, Petrovičovej a Zvonkověj do Shelton, Con., zasílá

A. Janošíková,

bývalá Hanka z trojlístku.

Douška: — Přikládám dopis od malého čtenáře Stáně H., který má Č. Ž. hrozně rád. — Onehdy mně povídal: "I tak bych rád něco napsal do Č. Ž., ale oni by mi to tam nedali. Dnes si přišel pro nové číslo, a když viděl že piši, tak povídá: "Aspoň to zkusím". Tak se za něj přimlouvám.

Čtená redakce!

Také já malý čtenář Č. Ž. se přihlašuji do dopisovatelského kroužku. Chodím do 6. třídy obecné školy ve Vrbeticích. Sousedce A. J. chodí Č. Ž. z Ameriky. Vždy s nedočkavostí čekám na nové číslo, neboť je v něm mnoho a mnoho zábavných i poučných článků. Mám dva strýčky v Americe, a proto nejprve prohlížím dopisy, zda-li bych tam aspoň jeden od nich nenašel. Jeden se jmenuje J. a druhý J. Daňa. Bydli v Albany. Chtěl bych jim tam poslat mnoho a mnoho srdečných pozdravů, — jestli i oni Č. Ž. čtou.

Dne 14. července byla v městě Val. Kloboukách slavná primice, na kterou jsem se šel podívat i já. Z okolí všichni důst. pánové se sešli, a celé Val. Klobouky byly zaplaveny lidmi. Mše sv. sloužena

primiciantem J. Pechancem učinila veliký dojem. Když jsem přišel domů, bolely mně nohy tak, že jsem si musel jít lehnout. Nebylo mi však dopřáno dlouho si odpočinout. Přišla maminka a musil jsem jít pást krávy. Mrzel jsem se na ni, ale nic nepomohlo. Vzal jsem si na pastvu Č. Ž. a tak jsem se zase rozveselil. Na druhý den potom vypukl v sousední vesnici Vlachovicích požár. Na štěstí přiběhli hned hasiči a zabránili většímu rozsahu ohně. Přesto však shořela střecha jedné budovy a s ní obleky asi patnácti lidem.

Měl bych pro vás ještě mnoho různých novinek, ale musím ukončit, protože by se na mne p. redaktor zlobil, že po prvé tolik toho piši. S pozdravem,

Stanislav Hrbáček.

(Milý Stanislave! Máš pro Č. Ž. mnoho novinek a pišeš pěkně a málo. Vždyt jenom v St. Louis je tvých krajanů celá kopa a všichni se těší na zprávu z toho "sladkého domova". Jen piš častěji i pí. Janošíková. — Srdečně Vás zdravíme! — P. red.)

KANSAS.

Tímto plním slib a děkuji Panně Marii, sv. Josefu a sv. Judovi za ochranu v rodině, a šťastně sklizenou úrodu.

Váš odběratel.

ILLINOIS.

Čtená redakce Č. Ž.! — Prosím za uveřejnění v Č. Ž. následujícího poděkování. — Tímto plním slib učiněný a vzdávám vroucí díky Nejsv. Srdci Páně, Matce Ustavičné Pomoci, sv. Josefu, sv. Judovi a sv. Antonínu za vyslyšení prosby. — Čtenářka.

Zároveň posílám \$1 na Mariánskou sochu v Praze, možno-li ještě odeslati. Jestli už pozdě, tedy na missie neb jiný dobrý účel.

TEXAS.

Čtená redakce! — Prosím uveřejněte tyto řádky v České Ženě. — Tímto plním slib učiněný, a vzdávám díky Panně Marii, sv. Josefu, sv. Terezičce, sv. Monice a sv. Judovi za vyslyšení mé prosby. — Čtenářka.

Kuchyně.

VÍNO Z RYBÍZU.

Úprava rybízového vína jest velmi jednoduchá. — Zralý rybíz zbaví se šťopek, načež se v kamenné nádobě rozmačká a nechá dva dni státi; jest záhodno aspoň dvakrát denně tím zamíchati, aby se neutvořila na povrchu plíseň.

Třetího dne se vylisuje řídkým, ale pevným plátnem. Na jeden litr rybízové šťávy svaří se kilo cukru ve dvou litrech vody a horké do šťávy se naleje. Po vychladnutí naleje se vše do skleněných láhví, které mají otvor 4-5 cm široký, a postaví se nepřikryté do 14-18° R. teplé místnosti.

Mezi kysáním jest záhodno, vyměšující se nečistotu nejlépe dřevěnou lžící odkliditi. Ovocná vína nemají s kovem přijíti do styku. Láhev má býti neustále plná, proto možno dolévatí svařenou cukrovou vodou. Když se víno utišilo a učistilo, stáhne se do láhví, které se dobře zazátkují a na chladném místě uschovají. Láhve nesměje se položití, mají státi.

Za 6-8 měsíců jest víno požitku schopné.

Tímto způsobem připravené rybízové víno vyrovná se do chuti a vůně francouzskému červenému vínu a vyniká krásnou granátovou barvou. Pro svou čistotu hodí se pro nemocné. Jest to perla všech ovocných vín.

Co do chuti předčí je víno připravené z bílého rybízu. Chut' a též barva připomíná víno šampaňské. —

Jest vidno, že každý i v nejmenší domácnosti takto může několik láhví dobrého, zdravého a laciného vína sobě vyrobiti. Kdo jednou se pokusil o výrobu jediné láhve tohoto vína a se přesvědčil, že při malé práci a malých výlohách získá tak skvostný nápoj, zajisté výrobu rybízového vína rok od roku ve větším rozměru sobě zařídí a od něho neupustí.

Zbývá jenom přání, aby příprava jeho brzy zdomácněla a pak by mnohá domácí zahrádka nebyla tak bohatá — kopřivami.

PUDDINGY.

Puddingy jsou vlastně nákypy, vařené v páře. Jsou velmi výživné a dobře stravitelné, zvláště pro děti, neb mnoho dětek nemá rádo vejce. Takto můžete jim podávati vejce v puddingu.

At' děláte jakýkoliv pudding, dobře promícháte hmotu, naleje se do puddingové formy, nejvýše asi do tří čtvrtin, neb pudding při vaření nabyde. Puddingovou formu vymastíte, pak nalejete hmotu a dáte na formu víčko, ponoříte do vody, aby forma asi do tří čtvrtin se potopila. Pak dáváte pozor, aby se voda nevypařila. Přiléváte pouze vodu vařící, nikoliv studenou.

Vaříte dle toho, jaký pudding děláte.

Když je pudding vařený, vynášíte jej z formy opatrně.

Puddingy se dělají rozličné; je jich veliký výběr. Mohou býti masité, zeleninové a sladké. Můžete je používatí studené, nebo teplé s příslušnou omáčkou, čili "sauce".

Játrový pudding.

1/2 lb. telecích neb husích jater
6 vajec

2 čajové lžičky strouhané cibule
sůl a pepř

4 polévkové lžice krupičky

3 polévkové lžice másla.

Odstraní se mázdry z jater a dobře se umelou.

Máslu se utře se solí, přidají se dobře ušlehaná vejce a krupička, pepř a naposled se vloží z bílku sníh. Dobře formu vymastíte a pařte pudding 1 1/2 hodiny.

Pudding zeleninový.

8 mrkví, menších, dá se vařit, pak se prolisují skrze síto a přidá se kmín.

5 pol. lžic másla

5 žloutků, dobře ušlehané

sůl a pepř

4 kousky bílého chleba, namočeného v mléce

Sníh z 5 bílků se vloží naposled. Hmotu se naleje na vymaštěnou formu; paří se 1 hodinu.

President Roosevelt Pudding.

1 1/2 kof. molassy

1 1/2 čaj. lžičky sody do pečiva

1 1/2 kof. mléka

4 vejce

1 kof. umletého loje

1 čaj. lžička soli

1 čaj. lžička květu

1/2 čaj. lžičky zázvoru

1 čaj. lžička skořice

1/2 čaj. lžičky hřebíčku

1/2 čaj. lžičky citronové kůry

1 kof. ořechů

1/2 kof. hrozinek

3 1/2 kof. mouky.

Ušlehají se žloutky 10 minut, přidá se molassa a stále šleháte; přesije se mouka se sodou a kořením a smíchají se všechny součástky dohromady. Naposled se vloží tuhý sníh a dá se pařit do formy na 3 1/2 hodiny.

Pudding z vařeného masa.

1/2 lb. vařeného masa, neb které zbylo z minulého dne

5 žloutků

6 kousků bílého, v mléce neb ve víně namočeného chleba

1 pol. lžice strouhané cibule

3 pol. lžice másla

5 bílků

sůl a pepř.

Maso se dobře umele a přidá se máslo, dobře ušlehané žloutky, chleba, cibule, sůl a pepř a naposled se vloží tuhý sníh z bílků. — Vše dá se vařit do formy a paří se 1 1/2 hodiny.

Mandlový pudding.

5 pol. lžic cukru se utře se 3 polévkovými lžicemi másla, přidá se

5 ušlehaných žloutků

1/4 lb. strouhaných mandlí

5 pol. lžic krupičky

citronovou kůru,

sůl

a naposled vloží se tuhý sníh z 5 bílků, dáte do vymaštěné formy, vysypané strouhanou houskou a paříte 1 1/2 hodiny ve vodě.

Ovocný pudding.

4 pol. lžice másla se spění s 5 polévkovými lžicemi cukru, přidá se

5 žloutků, ušlehaných

1 unce sladké čokolády, nastrouhané

1/2 čaj. lžičky skořice

$\frac{1}{4}$ čaj. lžičky květu
 $\frac{1}{2}$ čaj. lžičky hřebíčku
 $\frac{1}{4}$ kof. hrozinek
 $\frac{1}{2}$ kof. datlí, usekaných
 $\frac{1}{4}$ kof. fiků, usekaných
 $\frac{1}{4}$ kof. meruněk, usekaných, suchých
 $\frac{1}{2}$ kof. cukrovaného pineapple
 $\frac{1}{4}$ kof. třešní, usekaných (maraschino cherries)

Naposled se vloží tuhý sníh z 5 vajec. Paří se $1\frac{1}{2}$ hodiny.

Bananový pudding.

1 kof. strouhaného suchého dortu, neb vanilla wafers, nebo Graham crackers

2 kof. mléka
 $\frac{1}{2}$ kof. rozmačkaných bananů
 $\frac{1}{4}$ kof. cukru
 $\frac{1}{4}$ čaj. lžičky soli
 2 čaj. lžičky citronové šťávy
 1 čaj. lžička vanilky
 3 vejce
 sůl

Mléko se svaří a naleje se na strouhaný dort a nechá se státi 25 minut. Přidají se rozmačkané banány, cukr, citron, vanilka, žlutky, sůl a naposled sníh z vajec. Hmota se dá do vymaštěné formy a paří se 1 hodinu.

Laciný pudding.

Namočí se $\frac{1}{2}$ bílého chleba do 3 kof. mléka a prolisuje se skrze síto. Nyní vymastíte formu a přidá se chleba, posype se cukrem a skořicí, poleje se $\frac{1}{2}$ kof. molassy a mlékem a dá se vařit do vody na 1 hodinu.

Tvrdý "sauce".

Jedna třetina kof. másla
 1 kof. práškového cukru
 jedna třetina lžičky citronového výtažku (extraktu)

1 čaj. lžičku vanilky.

Utřete máslo s cukrem, přidá se citronový výtažek a vanilka.

Zlomyslný. "Příteli, já ti nevím, kde mi samou starostí hlava stojí." — "A proto nosíš klobouk v ruce."

Těžce vydělaná. "Odkud jsi vzal ten dolar?" — "Dal mně jej Slávek." — "Zač?" — "Šel jsem za něj na klavírní hodinu."

Letní nástrahy.

F.L.I.S.

Jednou z nevýhod prázdninového života je svědění a palčivost, působená štípnutím hmyzu. Škumpě jedovaté, kopřivám, bodlákům a trnitým keřům můžeme se vyhnouti, uvidíme-li je včas. Ty všechny jsou pevně zakořeněny v zemi a my musíme přijít k nim, chceme-li si život znepříjemnit. Ale všechna ta mnohonohá a mnohokřídla štípající živá čeládka dovede nás pronásledovati sama, dovede se protáhnouti šterbinami v okeních sítích, ohrnouti svůj hmyzí nos nad naším úsilím, odpuditi je různými mastmi a vodičkami.

V případě komárů, štípajících much, klíšťů, písečných blech a různých jejich příbuzných nemusíme si při poštípání přičítati žádné viny. Všechn tento lezoucí a létající hmyz má prostě hlad a ukájí tento hlad na náš účet. Včely, vosy, sršně a štíři poštípají nebo kousnou nás jenom v sebeobraně, buď že jsme je nějak rozzlobili nebo třeba nevědomky ohrozili jejich život. Z našeho lidského stanoviska nezáleží nám ovšem na tom, z čí strany vyšel popud ke štípnutí. My zajímáme se jen o to, jak to zařídit — když už jsme se výpadu hmyzu nedokázali vyhnouti — abychom aspoň necítili nepříjemných následků.

První rada při poštípání hmyzem je: neškrábat! Škrábáním dosáhne se jen zřídka skutečné úlevy, na druhé straně můžeme jím však přivoditi infekci. Obkladek, navlhčený ve slabém alkalickém roztoku (v amoniaku nebo roztoku kuchyňské soli) zmírní svědění, způsobené poštípáním komáry lépe než sebevytrvalejší škrábání.

Štípne-li vás včela, odstraňte na prvním místě žihadlo z rány. Tuto "operaci" provedete lépe špičkou nože nežli prsty nebo pinsetou. Těmito dvěma posledně jmenovanými způsoby vtlačíte do rány ještě více jedu. — V případě včely je tímto jedem

kyselina a váš zákrok bude tožný, jako v případě poštípání komáry. Štípla-li vás vosa nebo sršeň, pak se jedná o jed alkalický, a vy se musíte "léčiti" obvazkem, namočeným do roztoku kyseliny. Ocet nebo citronová šťáva jsou prostředky, které bývají vzdy po ruce.

Nepřipusťte, aby strach před vážnějšími letními nebezpečími, jako na př. před uštknutím hada nebo notorickým nyní pavoukem (black widow spider) kazil vám již předem prázdniny. Možnost, že se vám něco podobného přihodí, je velmi malá. Většina hadů, včetně obávaných chrěstýšů, se člověku vždy raději vyhne; totéž platí o pavoucích.

Kdyby vás ale had přece uštkl pak nejprve vyssajte jed z rány (nesmíte ale mít v ústech žádné boláky nebo odřeniny) a pomozte krvácení tím, že rozříznete místo vedle místa uštknutého. Za žádných okolností nedejte se přemluvit k pití whisky. Dokud nepříjde lékař, ležte pokud možno tiše.

V případě štípnutí pavoukem ležte tiše a zavolejte hned lékaře. Možná, že budete s určitostí čekatí konec svého života, ale ten se víc než pravděpodobně nedostaví. "Black widow" dovede způsobiti své oběti značnou bolest a nevolnost, ale při tom není ani zdaleka tak smrtelná, jak by se mohlo souditi z její reputace.

Je mu to divné. Žena: "Můj nový oblek je obdivuhodný. Vlna naň je z Austrálie, angličtí obchodníci prodali ji, v Československu byla upředena a u nás byl z ní ušit oblek." Muž: "Na tom neshledávám nic obdivuhodného. Divím se jen, že tolik lidí může býti živo z věci, za kterou jsem ještě dlužen."

Uhodl. Pan učitel v zeměpisu ukazuje na mapě různá moře. "Cingilo, jaké je tohle moře?" ptá se. Cingila je tichý, neodpovídá. "Vidíš, tys to uhodl, to je Tichý oceán."

Některé letní kožní nemoci.

Píše Dr. Karel H. Breuer,
San José, Calif.

Letní dobou, když je hodně teplo a lidé se hodně potí, vyskytují se některé obyčejné kožní nemoci častěji než v zimě a jiné zase se vyskytují skorem hlavně jen v létě. Následkem toho lidé hodně cestují v létě a stýkají se úzce a zvláště že se rychle střídají ve světnicích hotelů a venkovských kabin k táboření připravených pro letní hosty, zvláště vždycky koncem týdne, snadno se některé nakažlivé nemoci rozšiřují, obzvláště když nebyly hotelové světnice a kabiny venkovské pokaždé dobře vyčistěny a nejhorší je ještě, kde lidé používají ložního prádla nalézajícího se v některých kabinách a všech hotelích, když toto nebylo po každé změně hostů sterilizováno vařením. Pak jsou některé jiné nemoci ještě, které nalézáme hustěji v létě a na podzim, poněvadž v tento čas zraje ovoce a různé plody, jež někdy dospějí a velmi často děti trhají a pojírají, dříve než je toto zralé, aneb když je toto hmyzem znečištěno. Tedy kožní nemoci, jež v létě převládají, mají různý původ.

Jednou z velmi častých kožních chorob, s níž se v létě setkáváme a zvláště pak v různých resortech, kde jsou koupaliště a zvláště koupaliště v basénách, at' již venku neb uvnitř, je jistý druh lišeje, zvaný vědeckým jménem *Epidermomycosis*, který je velmi snadno nakažlivý pro mnoho lidí, kteří se rádi koupají v basénech se chorobou touto nakazí a přinesou si ji domů z výletu, aby pak měli hodně dlouho co léčit. Poněvadž mladí lidé, kteří rádi plovou a koupají se v basénech, si často tuto nemoc uženou, nazývá se anglicky také *Athlete's Foot*. To ovšem neznamená, že to dostanou jenom atleti neb sokolové, ale že to dostanou častěji lidé, kteří mají

zájem v plování, jako části tělocviku.

Nemoc tato je způsobena jistým druhem plísně, patřící mezi rostliny jako bakterie, který vydrží hodně dlouho viruletním čili ve schopnosti usadit se někomu na kůži nohou a způsobit nepříjemnou kožní nemoc. Velmi často se nalézá v kobercích na podlaze a snese sucho a prach v kobercích dlouho, i několik týdnů, než zajde. Když pak hosté v hotelu neb kabině chodí bosí po kobercích, které tam již dlouho byly, dostane se jim do kůže a způsobí vyvinutí se lišeje. Nejen v kobercích, ale i na holé podlaze vydrží hodně dlouho. Když jsem s četou výletníků cestoval kolem světa, tedy jsme byli varováni úředníky přeplavni společnosti, zvláště ve čtyřech zemích a sice v Japanu, Číně, Indii a Egyptě, abychom v hotelích, kde jsme spali, nikdy nechodili bosí po podlaze ani holé ani po kobercích, at' si vypadají sebe čistší, pakli nechceme dostat tuto velmi nepříjemnou a neodbytnou kožní nemoc. V těch krajinách většina lidí jest jí stížena a poněvadž služebnictvo chodí vesměs bosé po podlahách stále nakažena touto plísní.

Ale i zde v Americe nejsou hotelové světnice vždycky bezpečné a i zde jsou někdy nakaženy touto plísní. Někdy se nemoc rozšiřuje i utěrky, když se těchto používá, aniž by byly znovu vyprahlé a vyvařené, třeba jen k utírání nohou. Na nohy musí být utěrky právě tak čisté jako na obličej.

Když se kůže na noze nakazí touto plísní, utvoří se vlhká, bílá skvrna, která jest poněkud vyvstálá nad úroveň kůže. Kůže na této skvrně se snadno odloupne a pod ní pak zůstane zarudlé lesklé místo s velmi jemnou kůží, která se snadno poraní. Pak snadno podléhá další infekci hnisavými bakteriemi a pak se často utvoří nepříjemné boláky. Nejlépe jest takovémuto nakažení předejít a nikdy nechodit

bosky po cizí podlaze, at' je třeba pokryta nejlepšími koberci, ale vždycky si navléci pantofle. Nikdy se neutíratí, ani nohy ne, jinak než zcela čistým, nově vypraným ručníkem. Když se bere sprcha, nemá se stát na holé podlaze, ale má se podložiti napřed čistý utěrka na podlahu. V koupelně se má šlapat jen na čisté utěrky a ne na holou podlahu. A vzdor všemožné opatrnosti, než se jde spát, mají se nohy v horké vodě dobře vypařit. Když se již ale jednou nakažá stane, pak se nemá nikdo pokoušeti si to sám léčiti nějakými patentními mastmi, ale má jít hned ku schopnému lékaři, poněvadž jest tato nemoc velmi obtížná k léčení a bez lékařské pomoci se to vyléčit ani nedá.

Chrástý, čili *impetigo contagiosa*, jest nakažlivý zánět kůže, s nímž se nejčastěji shledáváme u dětí, ale i mladí dospělí lidé se snadno nakazí a někdy se s nemocí shledáváme i u starších lidí. Na kůži po nakažení se vyvine bolák, z něhož se cedí žlutavá vodička, která usychá kolem a tvoří nažloutlé strupy, jež se kolem kraje často kroutí nahoru, pod nimiž pak se cedí ven více žluté tekutiny. Nemoc tato je velmi nakažlivou a velmi snadno se rozšiřuje po okolí. Někdy se stane, že v některém resortu se nakazí velmi mnoho lidí od jednoho, který byl neopatrným. Tyto boláky se nalézají napřed hlavně na místech oděvem nechráněných, jako na obličejí, rukou a bosých nohou, ale velmi snadno a rychle se škrabáním rozšiřují i jinde po těle. Nemoc se rozšiřuje nejen dotekem od nakažené osoby, ale i různými předměty, jež nakažený bral do rukou jako jsou ručníky, mycí hadry, tužky, sklenice na vodu a pod. Pokud není boláku mnoho, jen tu a tam nějaký, tedy nemocný nemá horečky a necítí se stonavým, ale když se nemoc rozšíří dále po těle a zvláště když se k tomu přidruží nakažení hnisavými bakteriemi,

pak může s tím být osoba hodně nemocná a pak může mít horečku. Když se pozná podle popisu, že by to mohla být tato choroba, nemá se odkládati, ale hned jíti také k lékaři a nikdo se nemá pokoušeti sám to léčiti, neb se to pak může rychle rozšířiti a pak teprve je nucen zavolat lékaře a pak léčení trvá hodně déle, než když se začne se správným léčením hned, jak se to upozoruje.

Svrab je nemocí, s níž se shledáváme po celý rok a nejen v létě, ale poněvadž je v létě hodně teplo a lidé se potí a mají na sobě jen lehké šatstvo, tak se choroba tato v létě více rozšiřuje než když je chladno. Nemoc se jeví jako malé pupenečky, jež jsou obyčejně v řádkách od čtyř až do osmi v jednom řádku. Pupenečky tyto silně svědí a nemocný se stále škrábe. Někdy se pupenečky podeberou, ale ne často a to je hlavně jen následkem vedlejšího nakažení hnisavými bakteriemi při škrábání. Nemoc je způsobena malinkými, pavoučkům podobnými hmyzy, z nichž hlavně samička dělá největší neplechu. Zažere se do kůže a pak pod kůží si prohryzuje malý průchod, to jest hned pod pokožkou a nikoliv hluboko v kůži. Do tohoto průchodu naklade obyčejně kolem šesti vajíček, které se v 8—10 dnech vylíhnou a mladé zákožky svrabové, jak se tento hmyz nazývá, začnou zase nové průchody hrýzti pod pokožkou. Stará samička po naklazení vajíček již daleko nehryže a brzy pojde. Tato choroba, když se škrábáním kůže nenakazí dalšími hnisavými bakteriemi, není nebezpečnou, ale poněvadž způsobí silné svědění, je velmi nepříjemnou a proto staří lékaři říkali, že se tato nemoc do nóbl společností nehodí. Někdy ve školách neb v ústavech se nakazí skorem všechny děti v krátkosti a proto se dává všude nyní na ni velký pozor, aby se každý případ vyléčil než způsobí jiná nakažení. Choroba není

těžko k léčení a stačí jen jeden lék na ni a sice sírová masť (sulphur ointment), která se dobře zatře do kůže, a nemocný se oblékne v čisté prádlo na noc. Ráno se pak má dobře v teplé vodě a mydlinách vykoupat a pak znovu čistou teplou vodou umýt a vzít zase čisté prádlo. Odložené prádlo se pak má dát hned vyvařit. Toto se opakuje po třech dnech aspoň třikrát za sebou a po každé se má dát čisté ložní prádlo a nemocný se musí ráno vykoupat a vzít zase čisté prádlo. Pak se to již obyčejně nevrací, ale když se to nekoná přesně čistě, pak se to rádo vrátí, neb prádlem se to může znovu nakaziti. Poněvadž je tato nemoc málo nebezpečnou, nejdou lidé vždycky s tím k lékaři, ale i zde je to také lépe nechati se léčiti lékařem, než se o to pokoušet sám.

Potníčky, jest výhradně choroba letní následkem horka a těsného přílišného oděvu, když je horko a lidé se silně potí. Je to náhlý zánět potních žlázek, a jeví se jako malé, prosné zrnko podobné červené pupenečky, které silně pálí. Zřídka je nemoc provázena horečkou, ale nemocný obyčejně se cítí slabým, má silnou žízeň, ale chuti k jídlu mnoho nemá. Vyvinuje se nejčastěji u dětí, které jsou hodně při těle a mají na sobě příliš mnoho šatu, ale i u dospělých se s ní často setkáváme a také nejčastěji u lidí tělnatých, kteří se hodně potí. Nemoc se vyvinuje rychle a za několik hodin dosáhne svého vývinu. Jsou dva druhy, vlastně stupně, nemoci. První stupeň je když jsou pupenečky červené a tuhé. Když se dostane nemocnému hned správného léčení, pak dále neopkročí a rychle se zase uzdraví. Ale když je stále v horku a více se potí, zastaví se výtok potu z otvorů žlázek a pot se nashromáždí pod pokožkou a způsobí pak malinké bílé puchýřky, které svědí a pálí. Když se nemocný hned léčí, za několik hodin se

zase celá nemoc ztratí, ale když se zanedbá, může trvati několik dní a pak je jistě třeba lékaře. Léčení se koná tím, že se nemocný musí dáti do chladnějšího místa, ale nikoliv na průvan, musí si vzíti nějakou projímavou sůl, jako je hořká sůl aneb rochelská sůl pro stolici, pak si vzíti vlažnou (nikoliv horkou) koupel a musí jísti po několik dní jen lehkou potravu, jako je chléb, mléko, ovoce a zelenina. Nesmí jísti nic kořeněného aniž píti lihoviny. Má si bráti vlažnou koupel aspoň dvakrát za den, ale bez mýdla, jen trošku kuchyňské sody do ní a píti dost limonády a nějaké alkalické minerální vody, jako je Apollinaris, Saratoga neb Buffalo Lithia. Když kůže tuze pálí, má se omývat roztokem kuchyňské sody a pak utřít lehce a posypati mastkovým práškem (talcum powder). Když se nemoc zanedbá, snadno se z ní vyvine pak pravý zánět kůže (ekzema) a pak musí nutně zavolat lékaře na pomoc.

Kopřivka (urticaria neb hives) jest náhlý zánět kůže, při němž se objeví velmi rychle menší neb větší pupence, zvýšené nad úroveň kůže, nikoliv ale špičaté, ale povrchu rovné a z počátku jsou na povrchu bílé, později zrudovatí aneb zrudnou, které silně svědí a pálí a někdy se při tom vyvine horečka aneb příznaky žaludeční, jako je zvedání se žaludku neb zvracení. Příčina nemoci je nějaké jídlo, jež nemocný požil, které mělo nějakou vadu, jako nezralé ovoce a různé jahody a plody aneb na nichž se nalézal jistý drobný hmyz, který také podobnou nemoc může způsobiti. Ale to neznamená, že není jiných příčin. Někteří lidé jsou citliví vůči jistým potravinám, jako jsou na příklad raci, některé druhy sýra, salámů, různé nakládané potraviny v plechovkách, některé ovoce jako jahody, ořechy, a mnoho jiných, neb některé léky, jako je kopaiva, různé sera, antitoxiny, chinin, kupbeba, chloral,

kyselina salicylová a někdy také škrkavky a neztrávená potrava a zácpa, mohou být toho příčinou. Nemocný se škrábe až krev teče a jest z toho celý nemocný. Při léčení hlavní věcí jest rychle vyprázdnit žaludek a střeva. Když se to zpozoruje brzy po jídle, jest dobré dáti dávici prostředek, aby nemocný vše zvrátil. Pak se má dát pít dost ne příliš studené vody k vymytí žaludku. Za hodinu neb dvě když se žaludek byl vyprázdnil a usadil, dá se hořká sůl jako projímadlo. Má se dát dospělému velká lžice soli v hezky teplé vodě. Dětem dle stáří. Lépe je zavolati lékaře, který pak obyčejně předepíše nějaký antiseptický prostředek, jako je salicylan sodnatý neb salol a pak lékař vyšetří, co bylo toho příčinou a poradí pak nemocnému, aby taková jídla zanechal, jenž nemoc způsobila. Místně se používá na kůži obyčejně alkalická lázeň neb omývání, proti svědění karbolová voda je dobrá k omývání, kterou lékárník připraví. Při různých typech onemocnění se vyvinují také různé jiné příznaky, a je pak lépe zavolati lékaře.

Léčení revmatismu kyselým mlékem. Až dosud nebylo možno vypátrat, co je to revmatismus a celkem byly tak označovány bolesti svalstva a kloubů, pokud nevznikly úrazem nebo nějakou zevnější příčinou. Nyní však byl zjištěn jed, který revmatické bolesti působí, a to bylo svědectvím, že záhy bude nalezen též protijed, a tak lidstvo zbaveno opět jedné své ne nejmenší metly. Objevitelem tohoto jedu je vídeňský profesor dr. Freund, který šel cestou do té doby neobvyklou. Všiml si totiž, že lidé, trpící revmatismem, trpí obyčejně zároveň potížemi zažívacích orgánů, a proto hledal původce ve střevních výměšcích lidí, trpí-

cích revmatismem. A když po dlouhém hledání našel tento jed, viděl, že zvířata, tímto jedem infikovaná, dostávají rovněž všechny potíže, které se u lidí jmenují revmatismem, zejména známé otoky kloubů i s chorobnými změnami. Je to pro lékařskou vědu objev jistě cenný. Už proto, že nyní po objevení jedu se ví, že revmatismus je vlastně otravou a že stačí k vyléčení jen nalézt příslušné protijedy. Dr. Freund hledá protijed v mléce, zejména ovšem kyselém, které, jak známo, je nejlepším léčivem při všech otravách.

Zbělení vlasů hrůzou. Mezi lidem je velmi rozšířen názor, že vlasy nebo vousy zbělí strachem. Také spisovatel Dickens ve své jedné povídce uvádí takový případ, leč i dějiny tvrzení dosvědčují: Tomáš Morus, když nechtěl se zříci katol. víry, byl odsouzen k smrti. Když mu byl čten ortel zbělely mu vlasy. Vévoda milánský, Ludvík Sforza, večer před popravou prožíval takovou hrůzu, že mu vlasy i vousy zbělely, ač předtím byly tmavé. Stejný osud stihl známou Marii Antoinettu noc před smrtí. Z poslední doby jsou zaznamenány dva případy náhlého zešedivění. Jeden profesor švýcarský byl bolševiky ruskými odsouzen k zastřelení. V krátké době mezi zastřelením a odsouzením zbělely mu vlasy. Druhý týká se vojáka, jemuž částečně zbělely vlasy za dobu, co byl zasypán vybuchnuvší střelou. Někteří lékaři popírají možnost náhlého zešedivění, jiní ji připouštějí. Starší domněnky o bezprostřední příčině tohoto zjevu praví, že do vlasu vnikl vzduch, neb kůže vyloučila zvláštní látky, které způsobily změnu barvy. Dnes se domníváme, že ztráta barvy vlasů je způsobena zvýšenou činností dřevňových buněk vlasových.

V Německu. "Pane továrníku, vaše cigarety jsou teď tak krátké! Proč to děláte?" — "Podívejte se! Nakonec kouření se musí vždycky odhodit kousíček cigarety a proto je dělám o ten kousíček kratší."

Nečekaná odpověď. Profesor medicíny vykládá posluchačům, že mužský mozek váží více nežli ženský. Na konec táže se slečny kandidátky: "Co o tom soudíte?" — "Co soudím? Že tedy při mozku nezáleží tak na kvantitě, jako na kvalitě, pane profesore."

Štědrý. "Tak co bys chtěla k svátku, Lidie?" táže se Patrik z Aberdeenu své drahé polovice. "Něco do uší, Patriku." Dí na to Patrik kavalírsky: "Tak tu máš penny a kup si vatu."

ČTENÁŘI POZOR!!!

Tímto potvrzuji skutečnou pravdu, že od velkých bolestí kol srdce, zlé neuralgie, bolení zády, hlavy a revmy mne vyléčily kompresy od Bernarda Striže, B. 712, San Antonio, Texas. Stojí jen \$35.00 což je ničím proti velkým účtům lékařským. Celá rodina je může skoro proti všem nemocem užít a vydrží po celý život. Ač nemyšlím, že každého úplně vyléčí, zajisté aspoň velkou úlevu přinesou, když mne z takových nemocí vyléčily. Mrs. Rose Svoboda, Rt. 1, Chamberlain, So. Dak. (Poz. red.: Tento článek nám zaslala pí. Svoboda.)

Phone Niles 9808.

J. Vosmik, Jr.

Established 1895.

MONUMENTS
and
HEADSTONES

6875 Milwaukee Ave.
Niles, Ill.